

GABRIELA ȘERBAN

Revista „Bocșa culturală” pășește în cel de-al 25-lea an de apariție neîntreruptă!

Revista „Bocșa culturală” a pășit cu încredere în cel de-al 25-lea an al existenței sale!

Ca orice întâmplare frumoasă, are în spate o istorie pe care noi, inițiatorii și slujitorii acesteia, o povestim ori de câte ori se ivește ocazia.

Însă acum, în următoarele rânduri, nu vom destăinui întreaga poveste, ci doar etape, urmând ca întregul complex de evenimente care a dus la apariția „Bocșei culturale” să fie detaliat într-o tipăritură de referință pentru presa din Bocșa.

Ideea înființării unui periodic la Bocșa a venit de la ing. Victor Creangă, primar al orașului Bocșa în perioada 1996 – 2000. Acesta își dorea un soi de *buletin informativ* pentru a comunica mai bine, mai eficient, cu cetățenii urbei. „*Un buletin cu caracter informațional, venit în sprijinul cetățeanului preocupat de grijile existenței de zi cu zi, o punte de legătură între locuitorii orașului și oamenii aleși să-i reprezinte. În acest fel vor fi făcute publice hotărârile primăriei, intențiile acesteia ca instituție, dar și dorințele cetățenilor, sugestiile și opiniile lor.[...]*” („Bocșa 2000”, nr. 1 din 30 septembrie 1997).

Așadar, periodicul se numea „Bocșa 2000” și avea apariție lunară; era realizat sub egida Bibliotecii Orășenești „Tata Oancea” în coordonarea bibliotecarei Gabriela Tiperciuc și apărea la Editura „Timpul” din Reșița. Colegiul redacțional era constituit dintr-un grup de tineri inimoși precum: Claudia Udoviță, Patricia Stoica, Mircea Sorin Laslo, Laura Ion, Rodica Țene, Gheorghe Vesa, Ioana Cioancăș, alăturându-se, mai târziu, Marius Tötös și Daniel Melcescu.

Mai trebuie precizat că, încă de la început, echipa „Bocșa 2000” l-a avut alături, ca îndrumător și editor, pe maestrul Gheorghe Jurma. Gabriela Tiperciuc, cea care avea misiunea realizării unui periodic, habar n-avea de modul în care acesta se realiza, iar colaboratorii cei mai apropiați la fel. Așadar, a apelat din start la profesionalismul jurnalistului și editorului Gheorghe Jurma și de atunci această colaborare s-a dovedit a fi rodnică și de succes.

Bineînțeles că orașul Bocșa nu se afla la prima încercare de editare a unui periodic. În volumul „Presa și viața literară în Caraș-Severin” (Reșița, 1978) și, mai târziu, în volumul „Panorama presei din

Evenimente

Caraș-Severin”(Reșița, 2018) Gheorghe Jurma prezintă un istoric al presei bocșene, precum și importanța acestei localități ca centru de presă, de tipar, în Banat și sunt amintite publicații seriale, ziare și reviste precum: „**Privighetoarea**” (1882), **Gazeta Bocșei** (1920), **Drum nou** (1923), **Lumina Carașului** (1929), **Curentul nou** (1935), **Gura lumii** (1927), **Vasiova** (1929), **Deșteptarea** (1930), **Calendarul Lumina Poporului** (1934), „**Pământ bănațean**” (1935).

După 1990 în Bocșa n-au apărut decât câteva periodice și cele mai multe dintre ele cu o existență scurtă. S-a încercat reeditarea revistei **Vasiova** ca o gazetă social-culturală independentă, refondată în 1990 (primul număr apare în 8 februarie 1990), editată de Asociația culturală „Tata Oancea” Bocșa, tipărită în Reșița; se dorea un periodic bilunar, însă acest lucru n-a fost posibil din motive financiare. Au apărut 10 numere în perioada 1990-1991; **Humanitas**: ziar informativ pe teme social-caritative (1998); **Puls**: publicație lunară finanțată de Uniunea Europeană prin programul Phare LIEN în cadrul proiectului „Meseria la timpul prezent”, editată de Asociația culturală „Tata Oancea” Bocșa, apărută în noiembrie 1997 până în mai anul 2000 (10 numere).

În acest context apare, în 30 septembrie 1997 primul număr din ziarul **Bocșa 2000**: buletin informativ, înființat de Biblioteca Orășenească „Tata Oancea” și Primăria orașului Bocșa; periodic lunar, văd lumina tiparului 9 numere în perioada 1997-1998.

Concomitent, apare un fel de supliment cultural intitulat **Ramuri**: revistă culturală, editată de Biblioteca Orășenească „Tata Oancea” și Primăria orașului Bocșa. Apare sporadic între 1997-2000 (5 numere), paginare computerizată și xeroxat, cu

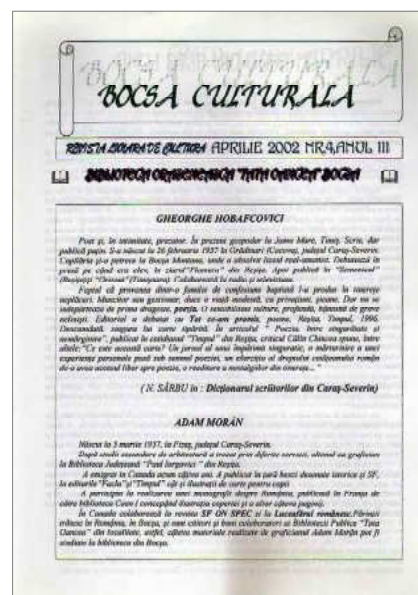
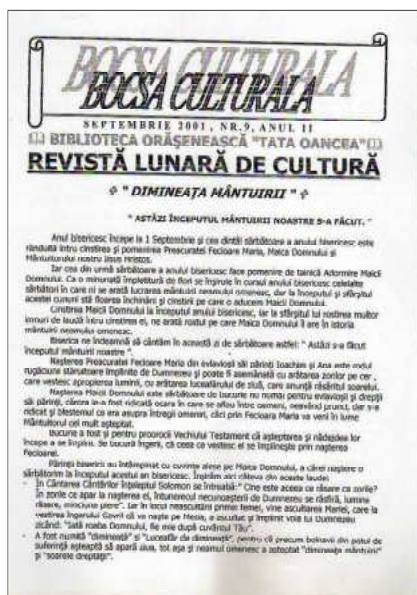
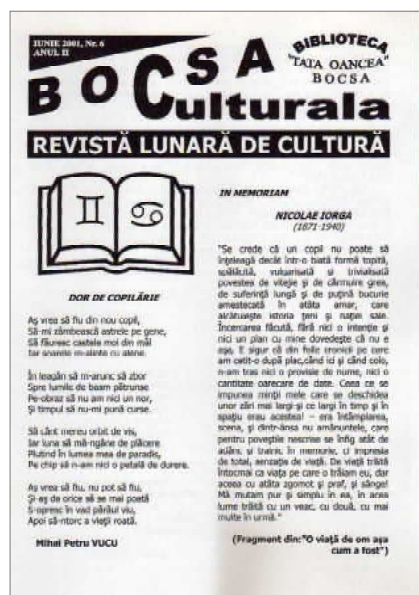
texte în limba română.

Cuprinde fapte și evenimente culturale, creații literare semnate atât de autori bocșeni, cât și de mari scriitori naționali. Din martie 2000 își schimbă denumirea în **Bocșa Culturală**.¹

Bocșa Culturală, la începuturi cu apariție lunară, redactată de Biblioteca Orășenească „Tata Oancea” și Primăria orașului Bocșa, apare din martie 2000 sub aceeași denumire, însă cu modificări de frontispiciu, redactată pe calculator apoi xeroxată, parțial color.

Revista s-a născut ca un mod de informare culturală a utilizatorilor bibliotecii, de publicitate și de comunicare a colecțiilor și activității bibliotecii. În timp, prin colaboratorii săi, revista și-a extins aria, de la simpla informare s-a ajuns la redactarea unor articole pe teme de cultură și istorie locală, dar și națională, pe teme religioase, biografii, recenzii de carte, creații literare ale bocșenilor și nu numai, autori consacrați sau doar debutanți.

Revista oferă secvențe din istoria Bocșei, omagiază personalitățile și evenimentele culturale ale orașului (actuale și retrospective), oferă informații de interes public pentru comunitatea locală, promovează tinere talente și se vrea un punct de atracție a populației spre carte și cultură, spre bibliotecă în special; oferă informații de interes public pentru comunitatea locală și este cuprinsă în activitatea de informare a utilizatorilor bibliotecii, de animație culturală și comunicare a colecțiilor, de atracție a nonpublicului spre lectură; adună în paginile sale istoria locului, oglindește activitatea instituției și promovează oameni și fapte care fac cinste comunității. Este o oglindă a activității bibliotecii, dar și o contribuție originală la construcția spirituală a zonei dovedindu-se, în timp, a fi o foarte bună sursă de informare pentru cercetători,

Evenimente

scriitori, utilizatori angrenați în elaborarea unor lucrări de referință cu privire la istoria și cultura locală, la personalitățile locului, la fapte și evenimente de importanță locală, zonală sau națională. Dincolo de faptul că adună în paginile ei întreaga activitate a unei instituții, revista „Bocșa culturală” promovează actul cultural și lectura, valorile locale și zestrea spirituală locală, stimulează creativitatea și talentul.

Revista „Bocșa culturală” este structurată conform câtorva rubrici permanente: *Editorial; Să ne prețuim valorile. Omagieri. Aniversări. Comemorări; Viața cărților* (recenzii, cronici, prezentări); *Literatură* (proză, poezie, critică și istorie literară); *Etnografie și folclor; Dascăli de frunte; Pagini de istorie; Pagini de religie; Educație* și celebra rubrică *Să vorbim corect românește; Turist în țara mea; Evenimente; Muzică; Sport*. Prin rubricile permanente deținute, revista promovează tinere talente, turismul (local, zonal, național și internațional), activități literare, sportive și educaționale, arta, profesionalismul, talentul și excelența.

Apare de la bun început sub coordonarea bibliotecarei Gabriela Tiperciuc Șerban, director al Bibliotecii Orășenești „Tata Oancea”, cu sprijinul câtorva oameni iubitori de cultură. Echipa *Bocșei Culturale* ar putea fi redusă la patru oameni : inițiatorul – Victor Creangă ; realizatorul – Gabriela Șerban ; editorul – Gheorghe Jurma ; susținătorul – Mirel Patriciu Pascu, primarul orașului Bocșa din 2002 până azi. Totuși, echipa este mai mare, deoarece câțiva oameni i-au fost alături realizatorului încă de la început, între care: Laura Ion Piperiu, Dimitrie Costa, Stela Boulescu, Tiberiu Șerban.

Din iunie 2003 apare în format tipărit,

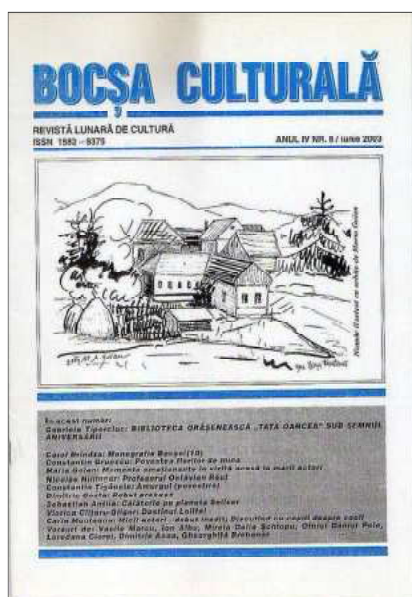
copertat, dar cu periodicitate trimestrială; a intrat în cel de-al 25-lea an de apariție; se bucură de aprecieri din partea comunității și administrației locale. Este mândria bibliotecii și constituie o pagină în istoria culturală a localității. (ISSN 1582-9375)

Cea mai consistentă și longevivă publicație - „**Bocșa culturală**” - și-a sărbătorit fiecare sumă rotundă de ani de existență așa cum se cuvine, alături de colaboratori, de prieteni și de alte publicații importante din Banat; revistă care și-a sărbătorit numărul 100 (în anul 2018, an al aniversării centenarului Marii Uniri, Biblioteca Orășenească „Tata Oancea”, Caraș-Severin, se afla în mijlocul a două evenimente importante, care se cereau marcate: cei 65 de ani de bibliotecă și lectură publică la Bocșa și apariția numărului 100 al revistei trimestriale „Bocșa culturală”).

În seria „Bocșa – istorie și cultură” au văzut lumina tiparului (până acum, februarie 2024) 65 de cărți, iar șase dintre acestea au izvorât din paginile revistei: trei volume conținând „Bibliografia revistei *Bocșa culturală*” (2000 – 2009, 2009 – 2013 și 2014 – 2018); „*Să vorbim corect românește*”, carte semnată de prof. Stela Boulescu (Reșița: TIM, 2019), volumul „*In memoriam inv. Elena Mureșan*” (Reșița: TIM, 2019), volum care deschide o nouă colecție în cadrul seriei „Bocșa – istorie și cultură”, colecție intitulată „Dascăli de frunte ai orașului Bocșa” și volumul *In memoriam prof. Ioan Cătană* (Reșița: TIM, 2021).

Fiecare dintre aceste lucrări își găsesc originea, rădăcina, în paginile revistei „Bocșa culturală”.

Iată că, în cei aproape 25 de ani de apariție, revista „Bocșa culturală”, precum alte importante reviste de cultură, își demonstrează eficiența și

Evenimente

rolul informativ aducând în atenția publicului informații și detalii despre diverse teme, despre diverși oameni și, mai ales, stocând informații și concepții ale unei generații despre lume și viață, construind o necesară istorie culturală locală, și nu numai.

„Prin informațiile și atitudinile pe care le promovează, prin circuitul de idei la care este deschisă permanent și pe care ea însăși îl stimulează, prin participarea afectivă declanșată în rândul cititorilor (interes, curiozitate, compasiune, indignare, mândrie etc.), prin emularea pe care o provoacă, prin contactele pe care le facilitează între toate zonele unei regiuni ca și între acea zonă și viața cultural-artistică și politică națională, prin persistența acțiunii sale etc., presa constituie un puternic factor de mobilizare și coeziune pentru populația unui județ sau a unei țări” scrie același Gheorghe Jurma în volumul dedicat presei din Caraș-Severin. Iar „Bocșa culturală” s-a străduit ca, în cei aproape 25 de ani, să adune în paginile sale o arhivă esențială de informații cu valoare de document istoric local, zonal, regional și, de ce nu, național.

În paginile acestei reviste se regăsesc nume importante ale literaturii române, nume esențiale ale unor personalități culturale, aici au debutat tineri care, în timp, au devenit nume cunoscute în varii domenii, în paginile acestei reviste se regăsesc mărturii ale unor clipe importante, care, după cum spunea Gheorghe Jurma, *„așa cum sunt, doar clipe, ar putea sprijini eternitatea...”*

Acum, când pășim pragul celor 25 de ani de apariție neîntreruptă a revistei „Bocșa culturală”, adresăm eterne mulțumiri celor care, într-un fel sau altul, sunt parte din această fărâmbă de istorie locală, din această minunată întâmplare numită „Bocșa culturală”!

La mulți ani, Bocșei cu tradiție în gazetărie! La mulți ani, presei bocșene! La mulți ani, „Bocșa culturală”! La mulți ani, tuturor colaboratorilor noștri, de ieri și de azi!

PS. Pe parcursul întregului an 2024 așteptăm mesajele cititorilor și colaboratorilor noștri cu privire la cei 25 de ani de revistă culturală la Bocșa, pentru ca, în anul următor, 2025, să cinstim această frumoasă „întâmplare” printr-o nouă tipăritură: „Bocșa culturală 2000 – 2025”.

Note

¹ În aceeași perioadă, prin strădania bibliotecii publice, mai apar revistele *Valea Bârzavei*: publicație lunară de cultură, redactată de Cenaclul literar „Aurel Novac” din Bocșa, condus de scriitorul țăran Iosif Cireșan–Loga, cenaclu care își desfășura activitatea sub egida bibliotecii. Publicația apare din august 2001 până în octombrie 2006, este tehnoredactată de către Gabriela Șerban și apare sub egida Bibliotecii „Tata Oancea” Bocșa (ISSN 1584 – 6180); *Bocșa Sportivă* : revista Clubului Olimpic Bocșa cu ISSN 1582 - 5876. Nr. 1 apare în iunie 2005 coordonatori fiind Ioan Moatăr și Gabriela Șerban. Publicația nu are viață lungă deoarece nu există o echipă încheagată care s-o mențină. Ultimul număr apare în 2012. Revista este doar suspendată, nu desființată, ea apărând sub egida Bibliotecii „Tata Oancea” Bocșa; *Gazeta Bocșei*: buletin de informare lunară, la început, apoi trimestrială, editat de Primăria Orașului Bocșa în parteneriat cu Biblioteca Orășenească „Tata Oancea” Bocșa și Editura TIM Reșița. Apare din mai 2007 până în martie 2012. Este o publicație care prezintă cetățenilor orașului Bocșa activitatea administrației locale, hotărârile

luate de edili orașului, este un mijloc de informare oficială inițiativa aparținând primarului orașului Bocșa, Mirel Patriciu Pascu. (ISSN 1843 – 7400)

GABRIELA ȘERBAN

Ziua Națională a Lecturii la Bocșa ediția a III-a, 2024

Deja bine cunoscută și mult așteptată, Ziua Națională a Lecturii a fost și în acest an prilej de bucurie pentru copiii de la Grădinița cu Program Prelungit Bocșa, Caraș-Severin, cei care au așteptat nerăbdători întâlnirea cu Prințesa Poveștilor.

Și la această a treia ediție, organizatorii au apelat la voluntarul Maria Silvana Ferciug, elevă a Liceului Teoretic „Tata Oancea” Bocșa și apropiată colaboratoare a Bibliotecii Orașenești „Tata Oancea”, pentru a încânta pe cei mai mici dintre potențialii utilizatori ai serviciilor bibliotecii, prin lectură și poveste.

Ea însăși, ca desprinsă din basm, a bucurat copilașii, care au ascultat-o cu mare atenție, au urmărit-o cu interes și curiozitate și au interacționat cu mult curaj.

Ziua Națională a Lecturii, sărbătorită în toată țara în 15 februarie, a fost și în Bocșa bănățeană o zi de poveste, ziua în care, atât cei mici cât și cei mai mari dintre participanți au înțeles, încă o dată, că lectura este importantă, că poveștile sunt nemuritoare, iar cartea rămâne cel mai frumos dar și cel mai prețios prieten!

Evenimentul a fost organizat de Biblioteca Orașenească „Tata Oancea”, în parteneriat cu Grădinița cu Program Prelungit Bocșa, în cadrul unui proiect amplu dedicat cărții și lecturii.

De asemenea, pentru buna desfășurare a acestei zile dedicată lecturii, organizatorii au beneficiat de sprijinul primarului Mirel Patriciu Pascu, al Primăriei și Consiliului Local Bocșa, și nu în ultimul rând, de buna colaborare cu Liceul Teoretic „Tata Oancea”, prin profesorii dir. Dragoș Vasile și dr. Liana Ferciug.

Biblioteca Orașenească „Tata Oancea” va derula în continuare un proiect de promovare a lecturii și a cărții în toate instituțiile de învățământ și nu numai de pe raza orașului Bocșa, pentru a facilita copiilor și tinerilor întâlnirea cu poveștile, cu lectura și, de ce nu, cu autorii de cărți.

GABRIELA ȘERBAN

Eminescu și Unirea Ed. a III-a, 2024

Biblioteca Orășenească „Tata Oancea” din Bocșa a încheiat Săptămâna Culturii Naționale cu evenimentul „Eminescu și Unirea”, aflat la cea de-a III-a ediție, și desfășurat în parteneriat cu Biserica Ortodoxă „Nașterea Maicii Domnului” Vasiova

Așa cum s-a întâmplat în toată țara, săptămâna 15 – 21 ianuarie 2024 a fost denumită *Săptămâna Culturii Naționale*, perioadă în care, pe tot teritoriul României, s-au desfășurat evenimente culturale, cele mai multe puse sub semnul poetului Mihai Eminescu.

La fel s-a întâmplat și la Biblioteca Orășenească „Tata Oancea” din Bocșa. În această perioadă au fost organizate diverse activități, întâlniri, dar și participări la importante evenimente locale sau naționale.

Dacă luni, 15 ianuarie 2024, *Săptămâna Culturii Naționale – Ziua Poetului Nepereche* – a debutat la sediul bibliotecii bocșene prin vizionarea unei expoziții de carte *Mihai Eminescu* și printr-un recital de poezie susținut de elevi ai Liceului Teoretic „Tata Oancea” Bocșa, duminică, 21 ianuarie 2024, biblioteca bocșană a încheiat *Săptămâna Culturii Naționale* la Biserica Ortodoxă „Nașterea Maicii Domnului” din Bocșa Vasiova printr-un eveniment intitulat „*Eminescu și Unirea*”, un proiect în parteneriat, aflat la cea de-a III-a ediție.

În biserică a fost organizată o miniexpoziție de carte din fondul „Eminescu” al bibliotecii orășenești și au fost prezentate de către Gabriela Șerban cele mai recente volume care au văzut lumina tiparului în colecția „Eminescu” a Editurii TIM din Reșița (Gheorghe Jurma. *Expoziții eminesciene*. Reșița: TIM, 2023 «Colecția Eminescu; 18» și Constantin Brătescu. *Mihai Eminescu în conștiința caransebeșenilor*. Reșița: TIM, 2023 «Colecția Eminescu; 19»);

De asemenea, publicul prezent a asistat la o frumoasă lecție de istorie pe tema „Alexandru Ioan Cuza – diplomatie europeană și patriotism”, expozeu susținut de istoricul Mihai Vișan, care, fiind un narator talentat și foarte bine pregătit, a vorbit celor prezenți – tineri și mai puțin tineri – și despre viața poetului Mihai Eminescu, introducându-i în atmosfera literară, socială și politică a acelor vremi.

Evenimentul s-a încheiat cu un recital de poezie susținut de seminariștii Robert și Ștefan Șchiopescu, dar și cu un cuvânt din partea gazdei, pr. dr. Daniel Crecan.

GABRIELA ȘERBAN

Eminescu în fondurile Bibliotecii „Tata Oancea” din Bocșa

Luni, 15 ianuarie 2024, de Ziua Culturii Naționale și Ziua *Poetului Nepereche*, elevi ai Liceului Teoretic „Tata Oancea” din Bocșa, însoțiți de doamnele profesoare Liana Feriug și Diana Laura Vuca Abrudan, au poposit la bibliotecă pentru a cerceta, într-un fel sau altul, fondul *Eminescu*.

Aici au fost așteptați cu o reprezentativă expoziție de carte, iar cele mai speciale volume din fondul *Mihai Eminescu*, edițiile bibliofile, au fost, evident, și cele mai apreciate de tinerii vizitatori.

Spre exemplificare amintesc volumul de *Poesii* semnat Mihail Eminescu, cu o notiță biografică de Ioan Săndulescu, volum apărut la București, Editura Librăriei LEON ALCALAY în 1907; volumul de *Povești și nuvele* - ed. a III-a - București: Editura Librăriei „Universala” Alcalay&Co, [s.a.] - (Biblioteca pentru toți; 278-279 bis); volumul de *Poezii* - ediție aleasă - București: Atelierele Grafice SOCEC&Co., S.A.R. [s.a.] - (Biblioteca pentru toți; 195-196) sau volumele gigant și liliput dedicate *Luceafărului* poeziei românești.

Între preferatele elevilor au fost și cărțile care constituie colecția „Eminescu” a editurii TIM din Reșița, colecție inițiată și coordonată de Gheorghe Jurma, în această colecție găsindu-se și un volum al bibliotecii bocșene, un catalog „*Mihai Eminescu în fondurile Bibliotecii Orășenești Tata Oancea*” (nr. 13 în colecția Eminescu, apărut la Editura TIM din Reșița în 2013).

Întâlnirea elevilor cu „raftul Eminescu” s-a încheiat cu un recital de poezie.

Monumentul „Mihai Eminescu & Luceafărul” la Reșița

ERWIN JOSEF ȚIGLA

Când am avut onoarea de a scrie, alături de eminescologul reșițean Gheorghe Jurma, cartea-album „Monumentele Mihai Eminescu”, o carte care face cinste Banatului Montan, ea fiind prezentată în toate centrele universitare importante din țară, în alte spații literare din țară și chiar în capitala Republicii Moldova, la Chișinău, aminteam faptul că la Reșița nu există nici un însemn public care să-l omagieze pe poet.

După anul jubiliar reșițean 2021, Primăria organiza o întâlnire de bilanț, în cadrul căreia menționam, printre altele, același lucru, amintind și faptul că „Dna Ada Cruceanu a venit cu propunerea să realizăm un monument dedicat Luceafărului. ... Atât dumneaei, cât și eminescologul Gheorghe Jurma susțin că ar trebui ridicat un monument dedicat poeziei eminesciene, mă refer aici la capodopera *Luceafărul*, pentru că aceasta a fost tradusă pentru prima dată în limba germană aici, la Reșița, de Ludwig Vinzenz Fischer, cel care a publicat-o în revista *Römische Revue*, revistă ce a apărut și în urbea de pe Bârzava și care avea o vastă suprafață de difuzare, până departe spre centrul Europei, și prin intermediul căreia a fost cunoscut și poemul *Luceafărul* în spațiul european. Ne dorim un astfel de monument și avem încrederea că artiștii plastici ar putea realiza un astfel de însemn după cerințele actuale ale artei plastice monumentale, încercăm doar să atragem atenția că ne-am dori, o parte din oamenii de cultură și cred că nu s-ar opune nimeni, ca la Reșița să avem un astfel de loc în care să îl cinștim pe Eminescu, să-i cinștim poezia“. Mass-media a preluat ideea și a mediatizat-o corespunzător.

După o perioadă de timp, un grup de inițiativă reșițean a reluat ideea, întâlnindu-se pentru prima oară la Biblioteca Germană „Alexander Tietz” în data de 26 aprilie 2023. Din acesta au făcut parte atunci: Gheorghe Jurma, dr. Ada Cruceanu-Chisăliță, prof. univ. dr. Gheorghe Popovici, dr. ing. Vasile Romulus Ioan, Victor Ioan și Erwin Josef Țigla. Cu acest prilej, la sugestia celor care au urmărit, la Reșița, expozițiile plasticianului, dr. ing. Romulus Ioan l-a prezentat pe artistul plastic Alexandru Podea, inginerul hunedorean, devenit, datorită dragostei sale pentru artă, sculptor în metal, recunoscut pe plan național și internațional pentru realizările sale artistice, președinte al filialei Hunedoara a Uniunii Artiștilor Plastici din România. Se dorea la Reșița un monument Eminescu aparte, ceva nou în plan național și internațional, chiar putem vorbi despre o inovație în acest sens... Și ideile venite de la cei prezenți, puse cap la cap, au contribuit la reușita inițiativei.

Grupul de inițiativă a găsit drept cel mai bun amplasament pentru acest nou monument al Reșiței, curtea interioară a Centrului Universitar UBB din Reșița, adecvată și pentru organizarea unor evenimente culturale, care să-l pună în prim plan pe Mihai Eminescu și creația sa precum și contribuția traducătorului reșițean la cunoașterea operei sale.

A urmat calea găsirii unei finanțări, căci fără aceasta, totul ar fi devenit un castel de nisip... Aici a intervenit cu toată implicarea dăruită consecvent prof. univ. dr. Gheorghe Popovici, cel care a abordat, alături de conducerea Centrului Universitar UBB din Reșița, conducerea universitară din Cluj-Napoca. Având acordul rectorului, prof. univ. dr. Daniel David, pasul următor a fost găsirea finanțării la Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor (FSEGA) din Cluj-Napoca, cea care are la Reșița Departamentul de Administrare a Afacerilor (DAAR) cu programe de studii economice în cadrul Centrului Universitar de aici. Domnul decan FSEGA, conf. univ. dr. Răzvan Valentin Mustață, împreună cu colegii săi, a făcut posibil acest sprijin financiar, astfel că inițiativa a primit culoar deschis spre realizare.

Artistul plastic Alexandru Podea a purces la drum, monumentul dedicat Luceafărului a prins contur în atelierele Întreprinderii de Construcții Siderurgice Hunedoara (ICSH), cu tabla oferită de Artrom Steel Tubes Reșița. În data de 5 ianuarie a.c., a fost turnată fundația monumentului în curtea Centrului Universitar UBB din Reșița, sub atenta supraveghere a artistului. Amplasamentul din curte a fost decis de conducerea Centrului Universitar UBB din Reșița, dir. conf. univ. dr. Andrade Bichescu, și a dir. adm. adj., conf. univ. dr. Nătălița Mihaela Frumușanu.

Concretizarea proiectului a avut loc în data de 2 februarie 2024, când, în prezența artistului plastic, prin sprijinul acordat de dr. ing. Romulus Ioan, prin Artrom Steel Tubes Reșița, a fost ridicat monumentul.

Monumentul „Mihai Eminescu & Luceafărul” din curtea Centrului Universitar UBB din Reșița prezintă următoarele particularități: este realizat prin decupare a înscrisului și imaginii în tablă (oțel corten), având forma unei cărți deschise. Pe pagina întâi a cărții se află decupat chipul Poetului din fotografia de tinerețe, 1869, sub acesta, semnătura sa emblematică precum și anii de viață și numele. Pe pagina din dreapta, alăturată, se găsesc decupate două strofe din poemul „Luceafărul” în limba română, urmate de aceleași strofe traduse în limba germană de către reșițeanul Ludwig Vinzenz Fischer, apărute în publicația „Romänische Revue” în anul 1889. La baza monumentului este decupată următoarea inscripție: „Sculptură finanțată din fondurile Universității Babeș-Bolyai din Cluj prin Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor”. Monumentul este singurul de acest gen ridicat în cinstea poetului și reprezintă o noutate în inventarul operelor de artă plastică dedicate lui Mihai Eminescu. Ne vom bucura a-l prezenta în cadrul unei noi ediții, reînnoite și întregite, a cărții-album „Monumentele Mihai Eminescu”, care va apărea anul viitor, 2025.

În încheierea acestei scurte prezentări se cuvin mulțumirile noastre artistului plastic Alexandru Podea, rectorului Universității clujene, prof. univ. dr. Daniel David, decanului, conf. dr. Răzvan Valentin Mustață, directorului Centrului Universitar reșițean, conf. univ. dr. Andrade Bichescu, și dir. adm. adj., conf. univ. dr. Nătălița Mihaela Frumușanu, directorului Artrom Steel Tubes Reșița, dr. ing. Vasile Romulus Ioan, echipei de la ICS Hunedoara și celei de la Artrom Steel Tubes Reșița, și nu în ultimul rând celor din grupul de inițiativă, care au crezut în idee și în reușita acesteia, conform vorbeii: ÎMPREUNĂ REUȘIM!

Inaugurarea oficială a Monumentului „Mihai Eminescu & Luceafărul” din curtea Centrului Universitar Babeș - Bolyai din Reșița va avea loc în prezența artistului plastic Alexandru Podea și a tuturor acelor care au contribuit la realizarea acestuia, sâmbătă, 15 iunie 2024, când se vor împlini 135 de ani de la trecerea în eternitate a poetului.

Să ne bucurăm împreună de această realizare comună pentru cultura Reșiței!

Lansări de cărți eminesciene la Episcopia Caransebeșului

Prezentări de carte Eminescu la biserică

Tezaurul de lângă noi: Colecția „Eminescu” a Editurii Timpul/TIM Reșița s-a mai îmbogățit cu două volume¹

Colecția *Eminescu* a editurii TIM din Reșița apare la inițiativa și prin grija scriitorului, editorului și istoricului literar Gheorghe Jurma și cuprinde studii, eseuri, comentarii, exegeze dedicate operei lui Mihai Eminescu, atât inedite cât și reeditări.

Primul volum tratează motivul codrului și apare undeva în 1997. (Se pare că nu există decât un singur exemplar, cel al editorului).

Cert este că, din 1998, odată cu apariția celui de-al doilea volum, colecția are continuitate, iar în 2023 ajunge la volumul 19.

În anul 2000 – *Anul Eminescu* – cu prilejul împlinirii unui veac și jumătate de la nașterea marelui poet, vede lumina tiparului volumul 8 al colecției „Eminescu”: *Măiastra*, volum semnat de G.I. Tohăneanu, „un titlu brâncușian care sugerează, în ultimă instanță, deopotrivă potențialul estetic al limbii române și frumusețile stilistice din operele marilor noștri făuritori de literatură și limbă literară.” (Gh. Jurma) G.I. Tohăneanu a mai semnat, împreună cu eminescologul Eugen Todoran volumul 4 din colecția „Eminescu” a editurii reșițene, intitulat *De ce Eminescu?*, apărut în 1999. Așadar, prof. Gheorghe I. Tohăneanu adăuga încă un volum de studii celorlalte cărți pe care le-a dedicat operei lui Eminescu.

În anul 2001, după 8 volume apărute în Colecția „Eminescu” a editurii Timpul/ TIM din Reșița, scriitorul și editorul Gheorghe Jurma primește din partea Președenției României, a președintelui Emil Constantinescu, *Medalia Comemorativă 150 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu și brevetul Anului Eminescu* ca binemeritată recunoaștere a valoroasei sale colecții „Eminescu”.

În Colecția „Eminescu” se regăsesc diverse titluri ale unor diverse teme, studii, eseuri, comentarii, antologii etc. toate menite să păstreze actualitatea marelui Eminescu, să propună generației de azi și de mâine un exemplu împotriva mediocrității și comodității, un exemplu al asumării destinului și al asumării identității românești, un model de muncă și consecvență: *Luceafărul și alte comentarii eminesciene* de Constantin Cubleşan (vol. 2, 1998); *Eminescu gând și cânt* de Gheorghe Jurma (vol. 3, 1998); *De ce Eminescu?* de Eugen Todoran și G.I. Tohăneanu (vol. 4, 1999), *Mihai Eminescu – contextul*

receptării de Mircea Popa (vol.5, 1999), *Stelele cardinale: eseu despre Eminescu*, de Ștefan Cazimir (vol 6, 1999), *Eminescu. studii și articole* de Ion Buzași (vol. 7, 1999), *Măiastra* de G.I. Tohăneanu (vol. 8, 2000), *Eminescu și Oravița* de Ionel Bota (vol. 9, 2002), *O perspectivă asupra sonetului eminescian* de Paula Daniela Epurianu (vol.10, 2005), *Vreme trece, vreme vine. Note eminesciene* de Gheorghe Jurma (vol. 11, 2007), *Cartea care deschide lumea – note eminesciene* - de Gheorghe Jurma (vol. 12, 2010), *Mihai Eminescu în fondurile Bibliotecii Orășenești din Bocșa: catalog* de Gabriela Șerban (vol. 13, 2013); *Mihai Eminescu în fondurile Bibliotecii Județene „Paul Iorgovici” Caraș-Severin: catalog* de Ion Bujor (vol. 14, 2014); *Monumentele Eminescu*, autori Erwin Josef Țigla și Gheorghe Jurma (vol. 15, 2015); *Ludwig Vinzenz Fischer și traduceri eminesciene*, autori Erwin Josef Țigla și Gheorghe Jurma (vol. 16, 2018); *Ecouri eminesciene*, autori Erwin Josef Țigla și Gheorghe Jurma (vol. 17, 2021); *Expoziții eminesciene*, autor Gheorghe Jurma (vol. 18, 2023) și *Mihai Eminescu în conștiința caransebeșenilor*, autor Constantin Brătescu (vol.19, 2023).

Tema fundamentală a volumelor de *note eminesciene* este actualitatea permanentă a lui Eminescu și rolul său determinant asupra culturii române, chiar dacă fiecare generație descoperă un nou Eminescu și se îndrăgostește, este atrasă, de o nouă fațetă eminesciană.

Eminescu rămâne *pururi tânăr înfășurat în mantia-i*, iar creația sa, imensa creație a sa, rămâne pururi o provocare pentru fiecare pământean înzestrat cu darul gândirii.

Note

¹ Luni, 15 ianuarie 2024, la sediul Episcopiei Caransebeșului, în cadrul sărbătorii dedicate Zilei Culturii Naționale și Poetului Nepereche – Mihai Eminescu -, au fost lansate două volume apărute în Colecția „Eminescu” a Editurii TIM din Reșița: *Expoziții eminesciene*, autor Gheorghe Jurma și *Mihai Eminescu în conștiința caransebeșenilor*, autor Constantin Brătescu.

LA O CAFEA CU MIROS DE POEZIE ȘI GUST DE BUCURIE

Iată-ne ajunși la Biblioteca Orășenească „Tata Oancea” din Bocșa, miercuri 21 februarie 2024, noi, invitații acestui moment jovial, memorabil cultural, extrem de bucurios, cu aer de primăvară în piept și poftă de prietenie, conversație, cunoaștere, dar și cu gândul la cafeaua cu miros de carte ce ne aștepta, am pășit în lumea cu răsunet de poveste în care personaje cunoscute și necunoscute parcă ne strigau din cărțile ce stăteau liniștite pe rafturi, unele vechi, răsfoite de mii de ori, altele mai noi, politicoase fecioare, însă fiecare carte cu povestea ei. De undeva, în gândul meu, se auzea șoptit un „Bine ați venit!”, pentru o clipă am știut că nu era nimeni altul decât spiritul talentatului artist popular poet, sculptor, omul de cultură Petru. E. Oancea, cunoscut ca „Tata Oancea”, dar cine putea să fie oare? El este mereu bucurios de oaspeți.

Nici nu am ieșit bine din lumea paginilor că vocea minunatei noastre gazde, manager cultural la Biblioteca „Tata Oancea”, scriitoarea, jurnalista Gabriela Șerban, organizatoarea acestui moment important, ne-a trezit la realitate cu zâmbetul ei nemuritor și ne-a spus: „Bună dimineată!”, după care ne-a îmbrățișat pe toți. Și fiecare cuvânt al scriitorilor din încăperea atât de primitoare se așeza singur în pagina timpului, ca peste ani și ani să fie scos la lumină și admirat de urmași.

Evenimentul mult așteptat, mai ales de vărsători, poartă numele „La o cafea cu scriitorii * Sub zodia vărsătorului” și a ajuns la ediția a VII-a 2024, organizat de Primăria și Consiliul Local Bocșa, Primar: Mirel Patriciu Pascu, Biblioteca Orășenească „Tata Oancea” Bocșa, în parteneriat cu Liceul Teoretic „Tata Oancea”, prin prof. dr. Liana Ferciug.

Înainte de a începe prezentarea de cărți, de reviste ale scriitorilor aniversați, la acest eveniment fiind invitați: Gheorghe Jurma, Constantin Tufan Stan, Daniel Crecan, Gabriela Șerban, Adriana Weimer, Mia Rogobete, Valentin David, Sabin Păutza, invitații speciali fiind: Ada D. Cruceanu, Ionel Bota, Erwin Josef Țigla, Mihai Chipere, Vasile Barbu, Stela Boulescu, Cristina Zainea, Gheorghe Ion Chiran, Liana Ferciug, Silviu Ferciug, protosinghel Ioanichie, Ioan Traia, Silvia C. Negru, Dorina Ștefan, Nik Potocean, a fost ținut un moment de reculegere în memoria regretatului poet Octavian Doclin, o lumânare aprinsă pentru sufletul poetului a ars în toate cuvintele rostite de cei care l-au

Evenimente

cunoscut și l-au iubit, a fost într-adevăr un vărsător frumos la suflet, un prieten și colaborator al bibliotecii din Bocșa, Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Într-o atmosferă spontană a unor sentimente sincere și pline de afecțiune, pornite din toate inimile prezente, fiecare suflet inspirat a avut bucuria să-și prezinte avuția primită de la Dumnezeu, un dar prețios în mersul vieții, biblioteca fiind încălzită cu un recital de poezie, astfel că poeții Costel Simedrea, Doina Gârboni, Iulian Barbu, Nicolae Toma, Nicolae Sârbu și Adriana Weimer au deschis chakrele dorințelor transformând totul în iubire.

Managerul bibliotecii, Gabriela Serban, a vorbit despre activitatea culturală a fiecărui invitat, fapt ce m-a mirat foarte tare deoarece ne cunoștea în totalitate munca noastră, felul de a fi și mai ales creațiile literare, este de admirat și cred că acest lucru a făcut să prindem aripi, libertatea cuvântului, armonia, umorul, toate și-au dat mâna, în noi creștea o stare interioară impresionată de muzica vieții. Evenimentul a cuprins și o expoziție de artă oferită de artiștii Cercului de pictură "Deutsche Kunst Reschitza", coordonat de familia Hlinka, organizat de domnul Erwin Josef Țigla, un promotor al culturii germane în România și Banatul Montan, editor, bibliotecar.

Un moment delicat, impresionant și pe deplin meritat a fost atunci când domnul Erwin Josef

Țigla i-a înmănat omului de cultură, omului plin de viață și prietenie Gabriela Șerban **Diploma de Membru de Onoare al Asociației Germane de Cultură și Educație a Adulților Reșița pentru merite deosebite în slujba promovării culturii minorității germane din și în Banatul Montan; pentru întreaga activitate pusă în slujba istoriei și multiculturalității spațiului Banatului Montan; pentru sprijinul acordat Asociației în activitățile acestuia desfășurate la Oravița și cu speranța pentru o prietenie și colaborare viitoare.**

„Cireașa” de pe tortul atât de gustos, oferit scriitorilor la finalul evenimentului cultural, a fost poezia scrisă de poetul Costel Simedrea pentru această zi specială, o poezie cu mult umor și speranță, așa cum numai el știe, la finalul căreia fiind urarea de „La mulți ani!” pentru toți cei de față. Simplitatea și noblețea scriitoarei Ada D. Cruceanu m-a înmiresmat, în prezența acestei minunate doamne mă simt atât de puternică, umană, trăiesc pur și simplu clipe înălțătoare.

Cultura este un ansamblu de valori materiale și spirituale, ziua de 21 februarie 2024, evenimentul acesta de suflet pentru suflet, ne-a dovedit că nu ne putem pierde ca neam, ca popor, ca țară, această zi a pus amprenta multor inițiative culturale care își mențin valoarea prin calitate și aici putem vorbi despre poezie, proză literară, istorie, religie, teatru, diferite proiecte culturale. Astăzi, mai mult ca oricând, este nevoie de promovarea tuturor

lucrurilor frumoase ale poporului român, prorități fiind: limba, cultura, tradiția, civilizația. Trebuie să ținem steagul sus în toate domeniile, suntem obligați să transmitem aceste valori și celor care

pășesc pentru prima dată în țara noastră, să ne cunoască literatura, obiceiurile noastre, avem un patrimoniu cultural, iar acest patrimoniu trebuie șlefuit în fiecare moment al vieții noastre. Avem comori inestimabile care ne definesc ca neam, suntem unici, suntem statornici și nemuritori pentru că toate valorile culturale ale poporului român sunt de fapt îngerii care îndrumă românii pe cele mai frumoase cărări, să nu uităm niciodată că un popor fără iubire de cultură este un popor pierdut. Am stat la o cafea cu miros de poezie și gust de bucurie alături de oameni valoroși, plini de elan și trăiri, oameni care își dedică o parte din viață artei și culturii, operele lor hrănesc sufletele multor cititori, dau sens vieții formând o gândire sănătoasă pentru a trăi în pace, iubire și armonie și m-am încărcat cu multă putere de creație.

Felicitări organizatorilor, în special prietenei noastre Gabriela Șerban, promotorul tuturor acțiunilor culturale din frumosul oraș Bocșa!

(Foto: Adriana Weimer, Mia Rogobete)

MARIA ROGOBETE

MEMBRU UZPR

Lugoj 23.02.2024

Îndrăgostiți de carte la Bocșa

Ed. a 14-a, 2024

Duminică, 25 februarie 2024, la Biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Bocșa Română, sub semnul Dragobetelui și al săptămânii iubirii, a fost lansat volumul de poezie al prof. Doina Gârboni, volum intitulat „Lumini în apusuri – poemele înserării” și apărut în anul 2023 la Editura Castrum de Thymes din Giroc. După volumele „Dincolo de tăcere” (2014), „Alte lumini, alte umbre” (2015), „Tăcerea din cuvinte” (2018), „Praful de lacrimă” (2020), toate îngrijite și girate de criticul și istoricul literar Ada D. Cruceanu, volumul „Lumini în apusuri – poemele înserării” evidențiază, din nou, noblețea și sensibilitatea poetei Doina Gârboni, „configurează un univers existențial și cultural omogen, străbătut, deopotrivă, de energiile benefice ale unei naturi primordiale și de temerile risipirii în timp, ale plecării celor iubiți, ale disoluției așadar, salvabile, toate însă prin *puterea cuvântului*.” (Ada D. Cruceanu)

Evenimentul a fost propus de Biblioteca Orașenească „Tata Oancea” Bocșa în cadrul proiectului „Îndrăgostiți de carte”, un proiect inițiat cu 14 ani în urmă, având ca scop promovarea cărții, a lecturii și a autorilor de cărți.

Potrivit proiectului „Îndrăgostiți de carte”, în zilele de 14 și 24 februarie, toți utilizatorii

serviciilor bibliotecii, care trec pragul acestei instituții, primesc o carte în dar. Astfel, în data de 14 februarie, un număr de 13 cititori au primit în dar o carte. Ziua de 24 februarie, atunci când românii își sărbătoresc Dragobetele, a fost marcată duminică, 25 februarie, la Catedrala din Bocșa, la invitația pr. drd. Valentin Costea, și în parteneriat cu Centrul Catehetic „Mugurii Ortodoxiei” Bocșa Română.

Într-o biserică nouă, mare, luminoasă și încă într-un proces de înfrumusețare, credincioșii s-au bucurat, la finalul Sfintei Liturghii, de un moment cultural de excepție! Poeta Doina Gârboni a avut satisfacția să-și audă poemele recitate de copiii și tinerii Centrului Catehetic „Mugurii Ortodoxiei”, coordonați de prof. Luminița Albu.

Sub îndrumarea prof. Mariana Griger, corul bisericii a susținut un recital de pricesne, iar primarul orașului Bocșa, dr. Mirel Patriciu Pascu, a oferit doamnelor și domnișoarelor flori și măștișoare, iar recitatorilor le-a dăruit o carte.

Ce-a de-a XIV-a ediție a proiectului „Îndrăgostiți de carte” a fost organizată de către Biblioteca Orașenească „Tata Oancea” Bocșa, în parteneriat cu Centrul Catehetic „Mugurii Ortodoxiei” și cu sprijinul primarului Mirel Patriciu Pascu și al Consiliului Local Bocșa.

GABRIELA ȘERBAN

GABRIELA ȘERBAN

Scriitorul Radu Theodoru la 100 de ani!

Fabulosul Radu Theodoru a împlinit 100 de ani!

General de flotilă aeriană (rtr), unul dintre cei mai prolifici scriitori români de literatură istorică, Radu Theodoru și-a sărbătorit în 17 ianuarie 2024 cei 100 de ani de viață! O sărbătoare extraordinară organizată de copiii maestrului, de asociația care-i poartă numele și de toți cei care-l iubesc și-l stimează și i-au fost alături la ceas aniversar la Palatul Cercului Militar Național din București.

Rude și prieteni de aproape și de mai departe au fost invitații domnului general cu prilejul centenarului.

Vioi, plin de viață, timp de aproape 8 ore, maestrul a sărbătorit alături de invitați: a rostit un cuvânt de mulțumire pentru cei prezenți și pentru darurile primite, a deschis dansul alături de fiica sa Voica, a vizitat, permanent, fiecare masă pentru a vorbi cu invitații, pentru a se interesa dacă se simt bine, dacă totul este în regulă, dacă lipsește ceva, a luat parte la o mulțime de sesiuni de fotografii și s-a bucurat, alături de familie și prieteni, de muzica bună!

O seară de neuitat cu o legendă, cu unul dintre eroii neamului, care a scris, la propriu, importante pagini de istorie românească, sub toate aspectele! Un veritabil patriot pentru care dragostea de neam și țară nu sunt simple afirmații, de conjunctură, ci patriotismul e pentru domnia sa un crez: *„E așa de simplu. Te naști. Nu este un adaus. Este foarte firesc. La mine se motivează și prin familie. Mă pot desprinde de pământul ăsta în care generații întregi de-ai mei sunt acolo, în iarba aia, frontul războiului.”* General de Flotilă Aeriană, declară mereu, cu mare respect față de români și istoria poporului: *„Pentru mine, zborul nu a fost o meserie, ci pasiunea mea existențială”*. A participat la nivel de armată la cele mai dificile aplicații, acordându-i-se încrederea de a face parte din unitatea de alarmă a Regimentului, zburând în luptă, în condiții grele, împotriva aviației inamice. Mereu cerea comandanților să fie inclus în formațiile de luptă cele mai dificile împotriva aviației inamice: *„Vreau să zbor, să aud motorul mergând rotund, să văd patrulă de vânători în stânga și în dreapta, să văd întinsa și rodnică câmpie a patriei sub aripile de oțel”*.

Radu Theodoru, considerat unul dintre cei mai de seamă scriitori postbelici din literatura română, îndeosebi în sfera romanului istoric, cu influențe din zona militară, s-a născut la 17 ianuarie 1924 în Ineu, jud. Arad. Absolvent al Liceului „C.D.Loga” din Timișoara, al Școlii de ofițeri de aviație din București, al Școlii speciale de ofițeri de aviație – pilot de vânătoare, absolvent al Facultății de Istorie-filozofie a Universității București (studii întrerupte în 1948 pe motive politice), deținător al unui brevet „Skipper de croazieră” – este unul dintre cei mai prolifici scriitori de romane istorice.

Întreaga sa carieră – profesională și literară – este cu urcușuri și coborâșuri, cu bune și rele, cu aprecieri și controverse, așa cum se întâmplă de obicei în cazul marilor scriitori și personalităților de marcă.

În anul 1952 regimul politic a devenit foarte dur și marele aviator Radu Theodoru ajunge să fie îndepărtat de la zbor pe motive politice, fiind scos în rezervă.

Dacă a văzut că nu mai poate cuceri spațiul aerian, a încercat să cucerească marea. Așa s-a născut „Haihui”, o ambarcațiune cu care a navigat pe Dunăre.

Aviatorul și marinarul Radu Theodoru și-a pus în plan să facă înconjurul pământului pe apă. El a introdus în limbajul curent al navigatorilor termenul „circumterra”. După ce a obținut brevetul

internațional de comandant de iaht cu vele, a început să-și pună planul în aplicare. În anul 1987 face primele încercări cu iahtul „Decebal 1” până în Marea Egee. Fiindcă vasul dezvolta performanțe slabe, a construit la Șantierul Oltenița „Decebal 2”. Cu el spera să facă înconjurul lumii.

Însă, de scris, a scris în continuare, parcă-și găsisse un refugiu în scris și citit.

Debutul literar se petrece în 1953. La un moment dat, s-a ivit din nou șansa să piloteze aparate ușoare de zbor, care decolau de pe un aerodrom sportiv de lângă București. Însă nu a renunțat niciodată la a scrie! Opera de scriitor a lui Radu Theodoru este vastă: romane istorice; romane cu subiecte contemporane; cărțile mării; romane științifico-fantastice; romane document; romane de analiză politică; nuvele; peste 60 de cărți importante și foarte bine documentate!

Activitatea politică este cea a unui român frământat de problemele țării, a unui bun cetățean care caută soluții de rezolvare a unor stări din anumite perioade istorice: membru PCR (1964-1989, demisionează din Comitetul județean Brașov în 1970; PRM, fondator și vicepreședinte, demisionează în 1992; președintele Partidului Unității Social Democrat – demisionează în 1993; președinte Partidul Popular Republican și vicepreședinte după fuziunea cu PDAR, demisionează în 1996).

Membru al Uniunii Scriitorilor din România; membru de onoare al Fundației Cultural-Științifice Aromână „Andrei Șaguna”; membru de onoare al Yacht Club Român; președinte executiv din 1996 al Fundației „Mareșal Ion Antonescu”.

Distincții: Medalia „Mitropolit Andrei Baron de Șaguna”; Premiul „Ion Creangă” al Academiei Române în 1976; Ordinul „Meritul Cultural” cls. a IV-a, Medalia Muncii, „Virtutea ostășească” cl.I; „Crucea veteranilor de război” și altele.

Referințe: *Who's who în România*. Ediție princeps. București. Pegassus Press, 2002; *Dicționar biografic al literaturii române* / Aurel Sasu.- Pitești: Paralela 45, 2006; *Dicționarul General al Literaturii Române*.-București: Univers Enciclopedic, 2004-2009; *Dicționarul Scriitorilor Români*/ Mircea Zăciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu.- București: Univers Enciclopedic, 2004-2009; *Literatura Banatului*/ Cornel Ungureanu.- Timișoara: Brumar, 2015; *Enciclopedia Banatului. Literatura*.-Timișoara: David Press Print, 2016.

Între volumele de autor consemnăm: **Brazdă și paloș** - roman istoric - 2 vol. editura Tineretului, 1954-1956; ed. II - Ed. Tineretului, 1967; **Nedeia inimilor** - dramă în două părți, Timișoara, 1959; **Cazul studentului Mihai Lotreanu** - piesă în 4 acte, Timișoara, 1962; **Muntele** : roman 2 vol.

Editura Pentru Literatură, 1963-1967; **Interceptarea**: nuvelă. Editura Militară, 1963; **Atac la sol**: nuvelă - Editura Militară, 1965; **Steaua de mare** : roman. Editura Tineretului, 1966; **Strămoșii** - (Ed. Militară, 1967; ed. a III-a revăzută și adăugită - Ed. Albatros, 1979; 2 vol. ed. a IV-a revăzută și adăugită, editura Albatros, 1987); **Popas în Madagascar** : roman științifico-fantastic (1967); **Taina recifului** : roman științifico-fantastic (Ed. Tineretului, 1968); **Dincolo de linii** : dramă de război în două părți. Editura Militară, 1968; **Aproape de zei** : roman (Ed. Militară, 1969); **A sosit ora!** (Ed. Militară, 1969); **Regina de abanos**. povestire științifico-fantastică (Ed. Albatros, 1970); **Escadrila a patra** : nuvelă (Ed. Militară, 1970); **S.O.S... Puhoaiete!... mărturii**. (Ed. Albatros, 1970); **Vulturul** : roman - 4 vol. - distins cu Premiul Academiei Române, 1971 - 1974; **Posada** (1973); **Mai jos de steaua polară**: povestire. Editura Militară, 1975; **Călătorie neobișnuită**: roman științifico-fantastic. Editura Militară, 1975; **Țara făgăduinței** : roman științifico-fantastic (Ed. Albatros, 1975); **Noapți albastre**: roman (Ed. Militară, 1976); **Călugăreni** (1976); **Călărețul roșu**: roman (Ed. Albatros, 1976; ed. II - Ed. Lucman, 2003); **Asaltul**: mărturii (Ed. Eminescu, 1977); **Misiune de sacrificiu**. (editura Militară, 1977, ed. a II-a editura Ion Creangă, 1979); **Cronica eroică: 1877-1878** : roman document. Ed. Albatros, 1977; **Noi - Mircea și Atlanticul** (Ed. Militară, 1978); **Cu HAI-HUI 2 spre Sud** (Ed. Albatros, 1980); **Biografie de război** - 4 vol. (Ed. Eminescu, 1980-1987); **Recunoaștere îndepărtată**. Editura Eminescu, 1981; **Din nou spre Sud** (Ed. Albatros, 1982); **Preludiu** (Ed. Eminescu, 1983); **Corsarul** (Ed. Albatros, 1984); **Croaziera cu vele** (Ed. Albatros, 1985); **Croazieră contra cronometru** (Ed. Albatros, 1985); **În luptă cu valurile** (Casa Editorială pentru turism și cultură Abeona, 1992); **Misiunea căpitanului X**. (Editura Globus, 1992); **Vâltoarea ; Hungarismul astăzi: literatură politică**. (Editura Bravo Press, 1996); **România ca o pradă** (Ed. Alma, Oradea, 1997; ed. II - Ed. Miracol, 2000, ed. a IV-a, 2015)); **Nazismul sionist**. Editura Alma, 1997, ed. a II-a Miracol, 2000 (ed. a III-a, 2017); **Urmașii lui Attila** (Ed. Miracol, 1999; ed. a 2-a Editura Paco, 2018); **Învierea lui Iuda**. (Editura Miracol, 2000); **Ardealul - pe toți ne cheamă Ursu** (editura Miracol, 2000); **Mareșalul**, editura Miracol, 2001(ed. a II-a, 2012); **Decebal - Circumterra, o tentativă refuzată** (Ed. Yacht Club Roman, 2002); **A fost sau nu holocaust?** (Ed. Lucman, 2003); **Imposibilul hermafrodit New-Age** (Ed. Miracol, 2004); **România, românii și comunismul** (Ed. Lucman 2009); **Călărețul roșu** (ed. Lucman, 2009); **Roman de dragoste**:

biografie de război, biografii de pace (Ed. Paco, 2013); **Calea robilor. Basarabia în flăcări.** (București: Paco, 2013); **Radu Theodoru - omagiu la 94 de ani - Convorbiri cu Mircea Coloșenco și Eugen Zainea.** (București: Paco, 2017); **Biografie de război** (București: Paco, 2019); **Europa în colimator (Învierea lui Iuda)** (București: Paco, 2019); **O viață fără fard. Mărturii - Mărturisiri. 2 vol.** (București: Paco, 2020).

Iată că s-au făcut 15 ani de când prozatorul Radu Theodoru a devenit unul dintre cei mai dragi și fideli colaboratori ai revistei „Bocșa culturală” și ai Bibliotecii Orășenești „Tata Oancea” Bocșa (moment consemnat în revista „Bocșa culturală”, Anul X, nr. 3 (66)/ 2009).

Autorul îndrăgitelor romane istorice, unele publicate în fragmente și în revista noastră, trăiește și încă muncește la Grădiștea, nu departe de București, într-o căsuță parcă desprinsă din povești.

La cei 100 de ani împliniți, maestrul Radu Theodoru este fantastic! Nu te sature să-l ascuți! O minte limpede, lucidă, un vocabular elevat, multe întâmplări, mai vechi sau mai recente, spuse cu un ales har de povestitor și cu un fin simț critic și/sau ironic, îmbogățesc ziua oricui îi trece pragul!

Nu este un secret faptul că prozatorul Radu Theodoru trăiește cu dorul meleagurilor bănățene, că își dorește încă o vizită la Timișoara, la Bocșa,¹ la Berzovia, că-i poartă în suflet și în gând pe prietenii săi din Banat și, evident, întreabă întotdeauna de scriitorii Ion Marin Almăjan, Cornel Ungureanu, Gheorghe Jurma, Vasile Bogdan. De aceea, pentru domnia sa este o mare bucurie fiecare vizită a noastră, fiecare revistă primită de la Bocșa și din Banat, fiecare tipăritură care se alătură valoroasei sale biblioteci! Apreciază totul la adevărată valoare și apreciază munca și oamenii care muncesc, care se străduiesc să lase ceva în urma lor! Știe cel mai bine cât de greu răzbate cultura prin incultura zilei de azi, cu ce eforturi sunt susținute evenimentele culturale autentice și

cât de greu este să menții continuitatea unei reviste! De aceea, prețuirea pentru acești oameni mărunți, pe care maestrul îi consideră extraordinari, este nemăsurată! Iar noi nu putem decât să ne plecăm cu recunoștință!

Mulțumim, maestre, pentru onoranta prietenie! Pentru faptul că ne sunteți și vă suntem! Este o imensă bucurie fiecare întâlnire și-mi doresc multe astfel de întâlniri!

La mulți ani, maestre! Mulțumim pentru invitația de a fi parte din sărbătoarea dumneavoastră! Să vă dăruiască Dumnezeu sănătate și zile senine, să ne revedem cu bine, iar în primăvară să vă sărbătorim centenarul și la Bocșa!

Note

¹ Gabriela Șerban. *Radu Theodoru la Bocșa.* În: Bocșa Culturală. Anul XV, nr. 3-4 (86-87), 2014.

Traducere poetul **Vasile Barbu**

Invocație

Motto:

„Durerile care rămân sunt libertățile care lipsesc.” (Eduardo Galeano)

Doamne
Nu mă prigoni
Eu o biată umbră
A Ta
Pâlpâi între naștere și moarte
Speranțe clădind
Nu-mi lua flacăra
Libertatea nestinsă
Dă-mi răbdarea unui sihastru
Ruperea de lume a unui sfânt
Înțelepciunea unui prooroc
Sacrificiul femeii îndrăgostite
Lasă-mă să mă întâlnesc
Cu mine însumi
În mine
Și amândoi să purcedem
Doar arareori
Mă chinuie întrebarea unui egoist
Așa cum sunt
Ce vreau de la Tine
În fiecare clipă
Plutesc într-un ocean de așteptare
Ignor cu bună știință realitatea râncedă
Zâmbesc
Rostind despre lumina Ta
Nimeni nu-mi mai deschide poarta
Când trec pe străzi căinând
Un pahar cu apă
Cerându-l mă trezesc
Cu el în față
Pe obraji curgând
Iată spovedania mea
Prea multă bogăție
Visuri și iubire irosită
Și dureri fără număr
Cu numele Tău în gând arzând
Trec prin fața gloatei mute
Nevăzut cu sufletul gol dau binețe
Nu mă aude nimeni
Mereu din gol în gol pe gol călcând
Crucea mea
Semnul Tău tainic
O târâsc la margine de timp
Libertatea mea iluzorie
Ca o vită mugind

Molim

„Boli koji ostaju su slobodne” (Eduardo Galeano)

Gospode moj, molim Te
nemoj me progoniti.
Ja sam ipak samo tvoja senka.
Lebdim između rođenja i smrti.
Nadanja gradim.
Nemoj mi buktnju ugasiti
To je moja sloboda.
Podaj mi izdržljivost,
odvojenost od sveta,
svetitelja jednog.
Podaj mi mudrost jednog proroka
i požrtvovanost zaljubljene žene.
Pusti da se u sebi sa sobom suočim
i zajedno da iskoračimo...
Samo me ponekad pitanje jednog
egoiste muči.
Jer takav sam, kakav sam.
I od Tebe svakog trena želim
da okeanom čekanja plovim
da zdravom pameti odbijem
nezrelu realnost.
Plačem,
govoreći o Tvojim svetlosti.
Niko mi više vrata ne otvara
Kada ulicom prođem psećim glasom molim
čašu vode
tražeći je - budim se.
A On - ispred mene
lica ožarenog...
Evo - ovo je previše bogatstva
snova i pokradene ljubavi
I bezbroj bolova.
Sa Tvojim imenom u mislima gorim.
Koračam pred nemom gomilom
Nevidljivom dušom pozdravljam je.
Niko da me čuje.
Stalno iz praznina - u prazno,
prazninu gazim;
Moj krst -
Tvoj tajni znak.
Vučem ga na marginama vremena.
Moja je sloboda iluzija
kao kod životinja što režu.

Preot profesor dr. Dorel Viorel Cherciu la ceas aniversar - 70

Orașul Bocșa (din Caraș-Severin) se poate mândri cu nume importante de personalități din diverse domenii, oameni de seamă de ieri și de azi care au reprezentat sau încă mai reprezintă acest burg binecuvântat de Dumnezeu cu frumusețe naturală și bogat în valori autentice.

Acest orașel bănățean a dat culturii române doi deținători ai premiului Herder: compozitorul Zeno Vancea și sculptorul Constantin Lucaci; l-a dat pe realizatorul primei enciclopedii românești, dr. Corneliu Diaconovici; pe prima interpretă de folclor din Banat pe scena capitalei, Aurelia Fătu Răduțu; pe basul internațional Nicolae Florei sau pe istoricul de talie internațională, Nicolae Bocșan. Pe contemporanii noștri fabuloși: regizorul Ioan Cărmăzan, muzicologul Marius Manyov și muzicologul-istoric Constantin Tufan Stan și lista poate continua cu reprezentați de seamă din multiple domenii.

Însă există și personalități care trăiesc și muncesc în Bocșa, reprezentând orașul cu cinste în diversele instituții pe care le frecventează sau în cadrul evenimentelor la care participă. Un astfel de om valoros pentru istoriografia Banatului este preotul profesor dr. Dorel Viorel Cherciu, un împătimit bibliofil și un harnic și riguros cercetător care astăzi se află la ceas aniversar: 70! Un prieten drag al bibliotecii bocșene și un valoros colaborator al „Bocșei culturale”!

Dorel Viorel Cherciu s-a născut la 22 ianuarie 1954 în localitatea Sacoșu Mare, județul Timiș, din părinții Gheorghe și Veronica.

A urmat cursurile Școlii Generale din localitatea natală (1961 – 1969) și apoi Liceul Agricol, secția Medicină Veterinară, din Lugoj (1970-1974).

După stagiul militar de la Cluj – Comandamentul Armatei a III-a (1974 – 1976), absolvă Institutul Teologic de Grad Universitar din Sibiu (1976 – 1980).

În anul 1982 se căsătorește cu Emilia Mihaela Jeba din Bocșa, județul Caraș-Severin, și este hirotonit într-un preot în Protopopiatul Reșița, la Măureni și Ghertenish (1982 – 1994).

Din 1994 până în 1997 este bibliotecar la Biblioteca Eparhială a Mitropoliei Banatului din Timișoara; obține titularizarea la Catedra de Teologie Ortodoxă din Cadrul Universității de Vest din Timișoara în 1997, iar în anul 2002 obține titlul de doctor în istorie la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca.

Din anul 2012 este președintele Asociației Culturale „David Voniga” din Giroc, județul Timiș.

Actualmente îl găsim cercetător științific la Episcopia Caransebeșului.

În ședința de Consiliu Local al comunei Belinț (jud. Timiș) din 28 octombrie 2019 a fost aprobată conferirea Titlului de Cetățean de onoare bocșeanului *Dorel Viorel Cherciu*,¹ renumit cercetător științific profilat pe istoria bisericii bănățene, acesta realizând și donând bibliotecii comunei Belinț cărți și lucrări istorice despre toate cele patru sate arundate comunei.²

Semnează în volume colective, este colaborator și coordonator de cărți și publicații, susține sesiuni de comunicări științifice naționale și internaționale (Varșovia, Graz, Novi Sad, Gyula, Zrenianin), publică studii în: „Analele Universității de Vest din Timișoara. Seria Teologie”; „Geographica Timisiensis”; „Altarul

Banatului”; „Studii de istorie a Banatului”; „Teologia”; „Banatica”; „Logos”; „Datini”; „Ariergarda”; „Viața Românească”; „Pluralitas”; „Limba Română – Chișinău”; „Theologia Pontica”; în perioada 1994 – 2009 a fost colaborator al Radio Timișoara, iar din anul 2013 organizează la Giroc, județul Timiș, simpozioane și conferințe internaționale cu tema „Banat – Europa: Istorie și Cultură”.

Volume: *Biserică și Societate. Eparhia Ortodoxă a Caransebeșului sub episcopul Ioan*

Popasu. *Interacțiuni istorice, socio-culturale, confesionale și administrativ-bisericești*, Timișoara: Marineasa, 2003; *Biserica în Modernitate. Episcopia Ortodoxă de Caransebeș. Organizarea canonică după Statutul Organic*, Timișoara: Marineasa, 2004; *Biserica în Istorie. Administrație bisericească și drept canonic ortodox în Banat*, Timișoara: Nepsis, 2009; *Identitatea și Alteritatea în Istorie, Filosofie, Teologie*, Timișoara: Nepsis, 2009; *Biserica, Carte, Lectură și Bibliotecă în Banat*. Timișoara: Eubeea, 2011; *Istorie și cultură în Banat (coautor)*. Timișoara: Brumar, 2013; *Administrație bisericească în Banat. Secolele XIX – XX*. Timișoara: Eubeea, 2011; *Biserica și comunitate în Banat. Protopopiatul Ortodox Belinț. Documente (1906 – 1936)*. Timișoara: Eubeea, 2014; *Corul bisericesc din Bocșa Română. Monografie. (1875 -2015) (coautor)*. Reșița: TIM, 2015; *Banat – Europa: istorie și cultură (coord.)*. Timișoara: Mirton, 2015; *Subvertirea religiozității în Banat*. Timișoara: Eubeea, 2016; *Episcopul martir Veniamin Nistor – între jertfa administrației bisericești și supliciuul recluderii. File de monografie (1886 – 1963) (coautor)*. –Caransebeș: Editura Episcopiei Caransebeșului, 2022.

Referințe: *Cărășeni de neuitat. Vol. XXXV/ Constantin Falcă*. Timișoara: Eurostampa, 2018; *Bocșa culturală. Anul XXI, nr 2 (109)/ 2020; Enciclopedia Banatului. Istoriografia*. București: Editura Academiei Române și Timișoara: David Press Print, 2020; *Cărășeni de neuitat. Vol. XLII/ Constantin Falcă*. Timișoara: Eurostampa, 2022; *Portrete de preoți și teologi ortodocși din Bocșa de ieri și de azi. Vol. 2/ Gabriela Șerban și Valentin Costea*. Reșița: TIM, 2022 (Bocșa – istorie și cultură; 59); *Bocșa, un oraș ca o poveste. Vol. 2: Oameni, locuri, fapte din Bocșa de ieri și de azi/ Gabriela Șerban*, Reșița: TIM, 2023 (Bocșa, istorie și cultură; 64).

Astăzi, la ceas aniversar, ne alăturăm celor care transmit cele mai alese urări de bine dlui. prof. dr. Dorel Viorel Cherciu și-l asigurăm de toată dragostea și prețuirea noastră!

La mulți ani, părinte profesor, cercetător și iubitor de carte, Dorel Viorel Cherciu!

Să ne trăiți în sănătate și bucurie mulți și binecuvântați ani!

***Cu prietenie, Gabriela Șerban
și echipa „Bocșa culturală”***

Note

¹ Bocșa culturală. Anul XXI, nr 2 (109)/ 2020, p. 41/44.

² Monitorul Primăriei Belinț. Anul XI, nr. 111, noiembrie 2019.

GABRIELA ȘERBAN

Scriitoarea Silvia C. Negru la ceas aniversar – 70

În anul 2014 regizorul Ioan Cărmăzan i-a venit năstrușnica idee de a înființa un „Club” al oamenilor talentați din Timișoara, o grupare fără personalitate juridică, dar care a adunat în jurul maestrului, cu o repeziciune uimitoare, o seamă de oameni valoroși: scriitori, artiști, cineaști, publiciști, editori, oameni de cultură etc.

Pe unii dintre membri îi cunoșteam, dar mulți îmi erau încă necunoscuți și, evident, eram fericită să cunosc nume noi și importante în cultura și literatura bănățeană contemporană.

Această grupare cultural-literar-artistică, menită să adune creatori din diverse domenii pentru a promova cultura, literatura, arta, publicistica bănățeană, a dat naștere unor cărți, prima în acest șir de antologii fiind volumul „Despre iubire...”, apărut la editura clujeană „Ecoul Transilvan”, în coordonarea Ninei Ceranu.

Acest volum a fost prezentat și la biblioteca din Bocșa, prin grija prietenului Nuțu Cărmăzan, și atunci am cunoscut mai mulți dintre inimoșii membri ai Clubului de la Timișoara. Iar Silvia C. Negru a fost una dintre doamnele care m-a cucerit! Volubilă, talentată, atentă, inteligentă, s-a dovedit a fi o prietenă caldă și fidelă!

Silvia C. Negru s-a născut în 12 ianuarie 1954 în comuna Batăr (jud. Bihor); este absolventă a Universității de Vest din Timișoara – Facultatea de Filologie; este unul dintre dascălii de seamă ai orașului de pe Bega, fiind un profesor dedicat și un director cu viziune.

Pasionată de scris, a debutat publicistic, cu poezie, în anul 1970 în „Reflectorul alb” și editorial, în 1985, cu volumul de poezii pentru copii „Carnavalul florilor” la editura Facla din Timișoara, o carte frumoasă, ilustrată de Adriana Oancea-Șuteu.

Au urmat cărți precum: „Veșmânt de aripi”, versuri, Timișoara: Pardon, 2006; „Stihuri pentru cruce și destin”, Timișoara: Pardon, 2006; „Pentru iubirea clipei”, versuri, Timișoara: Pardon, 2007; „Altar”, versuri, Timișoara: Pardon, 2007; „Pe plan exprimat”, Drobeta-Turnu Severin: Porfin, 2012; „Pe aripi de răsufare tăiată”, versuri, Drobeta-Turnu Severin: Porfin, 2013; „Întrupare”, versuri, Drobeta-Turnu Severin: Porfin, 2013; „Iubire pe brațele mării”,

versuri, Drobeta-Turnu Severin: Porfin, 2014; „*Tărnu de taină*”, versuri, Drobeta-Turnu Severin: Porfin, 2014; „*Așteptarea albă*”, versuri, Drobeta-Turnu Severin: Porfin, 2015; „*Umbre albastre*”, versuri, Timișoara: Eurostampa, 2016; „*Poeze în Andoria*”, versuri, Timișoara: David Press Print, 2019; „*Flacăra cu trup de gând*”, versuri, Timișoara: David Press Print, 2021; „*Carte ce-o deschizi cu inima*”, versuri, Timișoara: Eurobit, 2021; „*Pașii Nereidei*”: antologie de proză scurtă și povestiri, Timișoara: David Press Print, 2022.

Silvia C. Negru colaborează cu diverse reviste și publicații, creațiile sale regăsindu-se în paginile revistelor: „Antract”, „Anotimpul surâsului”, „Arcade”, „Arcadia”, „Columna”, „Coloana infinitului”, „Embleme”, „Eminesciana”, „Familia”, „Interferențe”, „Orizont”, „Orient latin”, „Reflectorul alb”, „Scânteia tineretului”, „Vitrării” etc.

De asemenea, o găsim în volumele Clubului de la Timișoara: „*Despre iubire...*”- Cluj Napoca: Ecou Transilvan, 2016; „*Dosarul Brâncoveanu – între real și imaginar*”.- Timișoara: Eubeea, 2017; „*Utopia – despre iubire și prostie*”.- Timișoara: Eubeea, 2018; „*Descifrând codul Cărmăzan*”.- Timișoara: Eubeea, 2018; „*Insula fiecăruia*”.- Timișoara: Eubeea, 2019; „*Campioana*.” Doinei Moț, la 80 de ani.- Timișoara: Eubeea, 2018; „*Adrian Dinu Rachieru - O întâlnire mirabilă*”. Timișoara: Eubeea, 2020; „*O sută de ani de literatură feminină în România*”.- Timișoara: Eubeea, 2020; „*Marika*” - volum dedicat Mariei Pongrácz Popescu.- Timișoara: Eubeea, 2021; „*Dosarul Brâncuși – între real și imaginar*”.- Timișoara: Eubeea, 2021; „*30 de ani de U.A.R.F.*” (Uniunea Autorilor și realizatorilor de Film din România).-Timișoara: Eurostampa&Eubeea, 2023.

Referințe despre cărțile și personalitatea

Silviei C. Negru sunt în volumul realizat de Ion Pachia Tatomirescu: „*Pagini de istorie literară valahă de mâine*” (2015); „*Enciclopedia Banatului. Literatura.*” Ed.a II-a (2016); în periodice: „*Orizont*” (nr. 42, /1980); „*Orizont*” (nr. 40/ 1985); „*Orizont*” (nr. 45/ 1985); „*Icoane bănățene*” (nr. 6/ 2013); „*Arcade*” (nr. 4/ 2006); „*Orient latin*” (nr. 1/ 2013); „*Zeit*” (nr. 52/ 2013); „*Orizont*” (nr. 4/ 2013); „*Reflex*” (nr. 1-6/ 2013); „*Orient latin*” (nr. 3/ 2014); „*Anotimpuri literare*” (nr. 2-3/ 2014); „*Arcade*” (nr. 4/ 2013).

„O scriitoare care impresionează prin actul decisiv și determinant de a nu lăsa istoria văduvită de trăirile care pot construi autentic” (Otilia Sârbu); o scriitoare ale cărei texte „acoperă un spațiu incitant prin generozitatea sa spirituală. Pornind de la lumea copilăriei și adolescenței dintr-un sat bihorean – locuri, oameni, întâmplări, trecând în America, urcând și în istoria noastră, la finalul domniei lui Constantin Brâncoveanu, revenind apoi în contemporaneitate, demersul literar al autoarei este condus sub lumina dragostei față de oameni și a credinței creștine”. (Lucian Ionică) O poetă care „cântă trecerea inevitabilă a timpului care desenează inele pe trunchiurile copacilor... Umbra poetei care va persista în timp este cărarea ei divină, partea geamă în Lumină... Poezia Silviei C. Negru este un «film în derulare, țesut cu mătase», uneori are «miez conturat» și « imagini neșterse», însă prin înălțarea Cuvântului clăditor al versurilor, ele îndreaptă poeta spre neuitare.” (Virginia Popovici) „Lirica Silviei C. Negru nu sentimentalizează, ci surprinde doar prin delicatețe și solidaritate. [...] Poeta scrie o poezie dedicată copilăriei, ca și cum ar scrie maturilor. Ea nu face rabat sensului, puterii de atracție a cuvântului și metaforei, nici nu coboară versul la o treaptă de jos a pătrunderii, ci rămâne în universul propriu al înțelegerii copilăriei, caută, în ea, cu perspicacitate, valorile spirituale capabile s-o stimuleze și s-o înalte.[...]” (Ion Arieșanu) „Silvia C. Negru construiește un spațiu poetic amplu, un tărâm imaginar mito-poetic propriu, în care aduce la rang de zeități și instanțe divine absolute, sentimente proprii, gânduri, idei. Vocea este gravă, timbrul înalt, versificația când albă, când, pe alocuri, rimată, este lucrată în filigran, cu grija expresă pentru amănunt și efect.” (Gheorghe Secheșan)

Demnă de admirația noastră, scriitoarea Silvia C. Negru este un om sensibil și, totuși, deosebit de puternic, este o voce distinctă, cu un accent clar și apăsător asupra valorilor noastre naționale, asupra limbii române și a tradiționalismului veritabil și autentic. Este omul de cultură din umbra căruia izbucnește, parcă, adesea, dascălul purtător de aură. Acea aură! A

sincerității, a smereniei, a divinității! Pentru că, dincolo de dascălul hăruiț cu talantul meșteșugirii cuvântului, Silvia este un om bun și credincios. Iar noi știm că omul credincios, care face fapte bune, se aseamănă cu lumina care încălzește și luminează în jurul său.

Iar eu mă simt binecuvântată cu o astfel de prietenă și colaboratoare!

Scriitoarea Silvia C. Negru se află la ceas aniversar, moment în care se cuvine să-i adresăm urări de bine, de sănătate și de frumoase împliniri scriitoricești! Să ne lumineze ani mulți înainte cu bunătatea și cu talentul său și fiecare zi să-i fie desfătare!

La mulți ani!

GABRIELA ȘERBAN

Muzeograful Ioan Traia – 70

„Destinul nostru ca neam, ca stat și ca putere culturală, atârnă de cantitatea de aur curat ce se află în sufletul țaranului. Dar, mai atârnă, în aceeași măsură, și de felul cum va fi utilizat și transformat acest aur în valori eterne.”

(Liviu Rebreanu)

Se pare că acesta este motto-ul care a stat la baza faptelor întreprinse de harnicul muzeograf Ioan Traia, mai ales din anul 2005 încoace, an de referință în cariera publicistică a acestuia, cunoscut fiind faptul că primul număr al revistei „Vatra satului” de la Ferendia a apărut în ianuarie-martie 2005, prin strădania fondatorului și redactorului-șef Ioan Traia.

Pasionat de satul bănățean și de fenomenul publicisticii sătești, în anul 2007 se angajează la Muzeul Satului Bănățean din Timișoara, postură din care se poate ocupa mai îndeaproape de aspectele culturale din viața satelor bănățene, dar, mai ales, de pasiunea sa – periodicele sătești.

La scurt timp, inițiază un proiect de constituire a unei asociații a presei rurale din Banatul istoric, inițiativă care se va înfăptui în luna ianuarie a anului 2010, denumită „Asociația Publiciștilor Presei Rurale din Banat”, avându-l ca președinte pe Vasile Todî, vicepreședinte pe Vasile Suciș și secretar pe Ioan Traia.

Iată, un vis împlinit al muzeografului Ioan Traia, cel care a reușit, prin muncă și perseverență, în perioada 2008 – 2010, să adune realizatori de reviste și periodice din mediul rural din întreg

Banatul istoric, să-i pună la aceeași masă și să-i convingă cât este de necesară o „asociație” care să-i reprezinte și prin intermediul căreia să-și promoveze, fiecare, activitatea. Iar „sloganul” folosit în acest sens este unul extraordinar de relevant: „Mult pot puțini buni, împreună!”

Personal, nu-mi amintesc de câtă vreme îl cunosc pe muzeograful Ioan Traia. Cred că-l cunosc dintotdeauna! Probabil aceasta este senzația fiecărui om care interacționează, la un moment dat, cu acest minunat și harnic scrib și cercetător. Pentru că Ioan Traia, prin modestia și discreția care-l caracterizează, vorbește, se comportă, argumentează, în mod firesc! Ca între prieteni care se cunosc demult!

Evident, l-am îndrăgit de la prima vedere! Apoi, evenimentele și întâlnirile cultural-literare din Banatul istoric ne-au adus împreună de multe ori. Prietenii și colaboratorii comuni, publicațiile acestora și împrejurările interesante au contribuit la clădirea unei prietenii frumoase de care sunt tare mândră!

Ioan Traia colaborează la foarte multe publicații; semnează articole în diverse reviste de specialitate și în multe volume colective. De asemenea, a scris și câteva cărți proprii, între care amintesc *Ioachim Miloia, o personalitate marcantă a culturii bănățene* (Timișoara: Eurostampa, 2002); *Izvin, un străvechi sat bănățean* (Timișoara: Eurostampa, 2016); *Monografiștii satelor bănățene* (Timișoara: Eurostampa, 2017); *Ferendia, satul de pe șapte coline* (Timișoara: Eurostampa, 2017); *Asociația Publiciștilor Presei Rurale din Banat* (Timișoara: Eurostampa, 2018).

Cu bucurie pot să afirm că, la cel din urmă volum, cel al *Asociației...*, am contribuit cu informații

cu privire la două publicații ale Bocșei, așadar, reviste care nu se încadrează, neapărat, în statutul presei rurale, dar, fiindcă între redactori se află publiciști țărani, creatori de poezie în grai, doritori să facă parte din Asociația Publiciștilor Presei Rurale din Banat, Ioan Traia le-a inclus și pe acestea: „Drum Nou” (serie nouă a revistei fondate de protopopul Mihail Gașpar în 1923), o publicație lunară de spiritualitate și cultură locală a Parohiei Ortodoxe Române din Bocșa Montană, din care au apărut doar 13 numere, în perioada 2014 – 2015, și „Valea Bârzavei”, o revistă apărută sub egida Bibliotecii Orășenești „Tata Oancea” Bocșa, în perioada 2001 – 2006, în cadrul Cenaclului „Aurel Novac” și în coordonarea condeierului țăran Iosif Cireșan-Loga și a lui Tiberiu Popovici.

De asemenea, în anul 2021, harnicul Ioan Traia, președintele Asociației Publiciștilor Presei Rurale din Banat, s-a încumetat să realizeze un volum dedicat profesorului Gheorghe Rancu-Bodrog la 75 de ani. Și de această dată, a reușit să pună împreună o seamă de scriitori și oameni *cu și de condei*, îngrijind astfel un veritabil volum *In Honorem!* Am răspuns cu bucurie invitației și mărturisesc că sunt onorată să mă aflu între semnatarii unor articole dedicate profesorului și colecționarului de la Șopotu Vechi.

Din anul 2013, muzeograful Ioan Traia diriguiește destinele Asociației Publiciștilor Presei Rurale din Banat și o face foarte bine! Asociația se dovedește a fi un nucleu viu, omniprezent, preocupat de cultura tradițională și nu numai, de viața satului bănățean, de scriitorii, publiciștii și jurnaliștii culturali care acordă atenție acestui fenomen al publicisticii rurale. Este o Asociație deschisă tuturor oamenilor de cultură, tuturor făcătorilor de cărți și periodice din Banatul istoric! Tuturor celor care, într-un fel sau altul, „transformă aurul din suflet în valori eterne”!

Născut în 9 ianuarie 1954, scriitorul Ioan Traia împlinește o sumă rotundă de ani. Ani pe care nu-i arată și pe care-i poartă cu noblete!

La ceas aniversar, doresc acestui neobosit președinte cultural viață lungă și rodnic spor în multe și frumoasele proiecte! Evident, aștept cu nerăbdare împlinirea unui extraordinar obiectiv al Asociației, și anume: realizarea/ întocmirea/ unui catalog al periodicelor rurale din Banat.

Iar **70** să fie vârsta pentru continuarea și desăvârșirea unor proiecte vechi, alături de prieteni vechi și noi, pentru consolidarea prieteniiilor, dar și pentru noi începuturi, alături de noi colaborări și noi proiecte!

La mulți ani, Ioan Traia! Cu sănătate și împliniri!

GABRIELA ȘERBAN

Prof. univ. dr. Remus Crețan la ceas aniversar – 55

Orașul Bocșa se mândrește cu o bogată pleiadă de scriitori, oameni de cultură, personalități în diferite domenii, iar noi, cei care slujim pe tărâm cultural, avem misiunea, chiar obligația, de a promova astfel de oameni, de a-i prezenta tinerilor drept veritabile modele de urmat!

Este cazul și unui drag prieten, un vasiovean vrednic, harnic, talentat, o personalitate complexă care, uneori, îmbină armonios pasiunea pentru literatură cu știința sociogeografică. Nu știu dacă e corect spus, dar știu că Remus Crețan este un extraordinar specialist în geografie umană și că este unul dintre cei mai serioși și meticuloși cercetători ai zilelor noastre.

Profesor universitar doctor, Remus Crețan s-a născut în 26 februarie 1969 la Bocșa, jud. Caraș-Severin. A absolvit școlile bocșene, atât cele primare, generale, cât și liceale, apoi Facultatea de Biologie-Geografie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, specializarea Geografie – Limba engleză. (1987 – 1992). Specializarea principală este Geografie Umană. Au urmat apoi specializări în străinătate: Universitatea Tübingen (Germania), London School of Economics and Politics și la Universitatea Leicester (Marea Britanie), Institutul de științe sociale de la Vaxjo University (Suedia), Universitatea din Utrecht (Olanda) sub îndrumarea unor prestigioși profesori și cercetători.

În 1998 a obținut titlul de Doctor în Geografie la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca cu teza: *Etnie, confesiune și comportament electoral în Banat. Studiu geografic (sf. sec. al XIX-lea și sec. XX)*, coordonator științific prof. univ. dr. Grigor P. Pop.

Trece prin toate etapele unei cariere de succes: de la profesor titular la Liceul Industrial 2 din Bocșa, preparator la Universitatea din Timișoara, asistent, lector, conferențiar la Universitatea de Vest din Timișoara (Facultatea de Chimie, Biologie, Geografie – catedra de Geografie), până la profesor universitar doctor la Universitatea de Vest din Timișoara- Facultatea de Chimie, Biologie, Geografie – catedra de Geografie.

Deține diverse funcții între care cea de viceșef de Departament de Geografie (2004-2008) și director de școală doctorală de geografie (2009 până azi). Este membru în diverse societăți științifice

Aniversări

și profesionale: Societatea de Științe Geografice din România, Uniunea Geografilor Umaniști din România, expert al Comisiei ONU de Standardizare a Numelor Geografice (UNGEGN) secția exonime, Divizia Europei Centrale și de Est.

A publicat numeroase studii și articole științifice în reviste sau volume de specialitate, în țară și străinătate: Marea Britanie, Serbia, Austria, Franța, Suedia, Ungaria, Republica Moldova; un articol de tip ISI și zece articole în baza internațională BDI; un capitol de carte pentru prestigioasa editură *Ashgate* din Marea Britanie și o carte în Suedia.

Domenii de interes: identitate și marginalitate etnică și religioasă, toponimie critică, geografia mișcărilor sociale, dezvoltare economică regională și locală, geografie electorală.

Activitate didactică: Geografie economică, Geografia Europei, Toponimie și etnografie, Globalizare și turism, Practică de specialitate, Îndrumător doctorat (din anul 2010).

A publicat cursuri de specialitate și cărți științifice între care: *Geografie economică mondială* (coautor). Timișoara. Editura Universității de Vest. 1996; *Etnie, confesiune și comportament electoral în Banat. Studiu geografic*. Timișoara. Editura Universității de Vest. 1999; *Toponimie geografică*. Timișoara. Mirton. 2000; *Geografie umană și economică a României. Geografie umană* (coautor). Timișoara. Mirton. 2000; *The reconsideration of the geographic approach in the context of globalization, The 5th edition of the regional conference of geography: 'Geographic researches in the Carpathian-Danube Space'*. Timișoara. Editura Universității de Vest. 2003; *Geografie culturală. Teme, evoluții și perspective* (coautor). Timișoara. Eurostampa. 2005; *Etnie, religie și opțiuni electorale în Banat. Structuri teritoriale, tradiție, actualitate*. (Terra). Ed. a II-a. Timișoara. Editura Universității de Vest. 2006; *Marginalitate socială și economică: conceptualizare și tipologie în cazul rromilor din Banat și sudul Crișanei* (Terra). Timișoara. Editura Universității de Vest. 2007; *Dicționar geografico-istoric și toponimic al județului Timiș* (Terra). (coautor). Timișoara. Editura Universității de Vest. 2007; *Geografie economică mondială*. Timișoara. Mirton. 2010.

Participă la nenumărate reuniuni științifice de prestigiu, a prezentat peste 50 de comunicări științifice la congrese, conferințe sau simpozioane din țară sau străinătate. Participă la reuniuni culturale, la cenacluri literare și publică volumul de proză poetică *Puntea iubirii*. Cluj-Napoca: Eikon, 2004; articolul *Inimă de îndrăgostit* în *Dacia literară* din 2004, iar regretatul Adrian Păunescu îi publică eseurile pe site-ul personal (www.adrianpaunescu.ro) în 2005.

Este membru în comitete de redacție sau inițiator al unor reviste științifice, redactor responsabil sau fondator al unor reviste științifice, referent în comisii de doctoranță, colaborator în realizarea unor cercetări științifice în țară și străinătate, lucrează în cadrul unor proiecte de cercetare ale Ministerului Educației sau ale unor instituții din străinătate; câștigător al unor burse internaționale, coordonator al lucrărilor de diplomă, licență, master, membru în comisii de doctorat și de acordare a unor titluri.

Referințe (câteva): *Cărășeni de neuitat XVI* / Petru Ciurea și Constantin Falcă. Timișoara: Eurostampa, 2012; *Biblioteca, între datorie și pasiune. 60 de ani de lectură și bibliotecă publică la Bocșa* / Gabriela Șerban.-Reșița: TIM, 2013 (Bocșa- istorie și cultură; 30). https://geografie.uvt.ro/?page_id=9880; *Dascăli bocșeni prezentați de Gabriela Șerban* În: *Dascăli bănățeni de ieri și de azi* / coord. Nicoleta Marcu.- Reșița: Editura Gheorghe Magas, 2019; *Bocșa, un oraș ca o poveste*. Vol. II *Oameni, locuri, fapte din Bocșa de ieri și de azi* / Gabriela Șerban.- Reșița: TIM, 2023 (Bocșa, istorie și cultură; 64).

Iată un succint portret al unui bocșean care poate fi model pentru oricare dintre tinerii noștri!

Remus Crețan se află astăzi la ceas aniversar. Evident, un simpozion aniversar este cuprins și în calendarul Bibliotecii Orășenești „Tata Oancea” din Bocșa, instituție mult îndrăgită și vizitată de Remus încă din vremea copilăriei! Un simpozion amânat, dar cu siguranță, va fi unul dintre cele mai așteptate evenimente ale bibliotecii bocșene și, evident, ale liceului pe care Remus l-a absolvit!

La mulți ani, Remus Crețan! La mulți ani, domnule profesor! Până la momentul revederii, vă dorim o aniversare minunată și rodnic spor în tot ce întreprindeți!

Mărțișor... la bibliotecă!

...sau mărțișoare la bibliotecă, deoarece, în acest an, biblioteca a fost răsfățată!

În tot orașul Bocșa, de 1 Martie, s-au organizat târguri de mărțișoare! Pe lângă tradiționalii comercianți, unitățile de învățământ și-au organizat propriile standuri de mărțișoare, amenajate fie în Parcul „Pescăruș” din Bocșa Română, fie în incinta unităților școlare.

Și în acest an, la bibliotecă au poposit elevi și prieteni, care au dăruit flori și mărțișoare, astfel încât a putut fi amenajată o amplă expoziție de mărțișoare dintre cele mai diversificate. Iar, în acest sens, merită a fi consemnate unele deosebite!

Mărțișorul doamnei prof. Steluța Boulescu este unul original și veritabil prin autenticitate! O vază cu flori – lalele – toate croșetate de mâinile dibace ale Steluței Boulescu, demonstrând talentul și migala autoarei; un mărțișor deosebit a fost și cel realizat de mânuțele unei fetițe – Antonia Onofrei, cititoare a bibliotecii – cea care a realizat mărțișorul „cu gândul la doamna Gabriela”. Mărțișorul Antoniei a venit atașat la un bilețel scris frumos, de mână, menit să o emoționeze pe doamna căreia i-a fost dedicat; cele mai frumoase și multe au fost cărțile – mărțișor, dăruite cu generozitate de către scriitori de aproape și de departe: Gheorghe Jurma (Reșița), Doina Gârboni (Bocșa), Nicoleta Surdei (Reșița), Ioan Traia (Timișoara), Vasile Barbu (Uzdin), Mariana Moga (Sebeș – Alba), Daniel Luca (Timișoara), Ionel Bota (Oravița), Constantin-Tufan Stan (Lugoj), dar și revista „Arcadia” de la Anina, dăruită de Mihai Chiper, toate au fost mărțișoare oferite Bibliotecii Orășenești „Tata Oancea” Bocșa.

Mulțumind fiecăruia în parte, vă dorim, tuturor, o primăvară de poveste!

Poeme de IOAN GLIGOR STOPÎȚĂ

(din volumul *Suflet și infinit*. Sibiu: CronoLogia, 2023)

visele mele sunt...

...vise duse
până la stele
ce-au ars
și s-au făcut scrum
în vatra inimii mele

nemăsurat
ca o flacără de iad
am îndurat

numai eu vinovat
și rău...

și...
doamne
cât am blestemat...

frumusețea ta
farmecul tău...

alerg neîncetat prin...

...spini vieții
spre rugu-aprins
necunoscut

ca să sărut obrazul morții
mut
din albul scrum al dimineții

viscolește-n mine
noaptea-ntreagă
și-o pasăre de ceață
cu pene albe
și cu gheară neagră

înfipă-n cord
cum un ghețar
cu vârful ascuțit
într-un fiord.

DOINA GÂRBONI

Când tac se lasă

o liniște binefăcătoare
dar și neliniști –
la fereastra casei pustii
răspunde adierea serii
ca un ecou al toamnei

Tăcută așteptând seara.

Adierea vântului de toamnă
Atinge cu amintiri
Atâtea drumuri zadarnice
E mai aproape timpul
Când vom intra
În ținutul tăcerii –
În seara aceasta
Sunt mult mai singură

În acea privesc ciudată

Mă tot plângeam naturii –
Prin locuri arse, fără verdeață,
Ieri era vară
Și toamnă e acum.

(Poeme din volumul *Lumini în apusuri – poemele înserării* -. Giroc: Castrum de Thymes, 2023)

MIHAI VIȘAN

CORNELIU DIACONOVICI

– UN DESTIN APLICAT MANAGEMENTULUI CULTURAL ȘI INSTITUȚIONAL

2.

Enciclopedia Română, redactată sub conducerea directă a acestuia, reprezintă o lucrare vastă, modernă, ce oferă publicului larg imaginea generală a poporului român și a culturii sale, operă tipărită în trei volume în perioada 1898-1904, și în care sunt incluse peste 37.000 de articole, fiind opera complexă și comună a 172 personalități din toate provinciile istorice românești. În elaborarea impozantului proiect al *Enciclopediei Române*, prin spiritul său organizatoric de excepție și printr-o muncă tenace, Diaconovici reușea să capaciteze cele mai importante personalități științifice și culturale ale timpului din întreg spațiul românesc, cu ajutorul cărora va elabora o lucrare lexicologică modernă, între colaboratorii antrenați putându-i aminti îndeosebi pe Ovid Densusianu, Ioan Gheție, Titu Maiorescu, Atanasie Marian Marienescu, Dimitrie Onciul, I. Otescu, Ilarion Pușcariu, I. G. Sbierea, Ilie Trăilă, Ștefan Velovan, Iuliu Vuia, A. D. Xenopol, Grigore Antipa, Vicențiu Babeș ș.a.m.d. Costurile totale necesitate de publicarea celor trei volume s-au ridicat la aproape 100.000 coroane, sumă pe care marele artizan al *Enciclopediei Române* a reușit s-o achite tipografiei fără nici un efort financiar din partea ASTREI. Monumentala lucrare, structurată pe trei tomuri, la care grupul de colaboratori a activat vreme de șapte ani, a cuprins un total de 33 de fascicule. C. Diaconovici s-a implicat cu timp și fără de timp în coordonarea dificilului proiect de redactare și publicare a primei enciclopedii românești, operă în trei volume, apărute succesiv în anii 1898-1900 și 1904, toate trei publicate într-un format modern de excepție la editura și tipografia lui W. Krafft din Sibiu. Din multitudinea subiectelor cuprinse în *Enciclopedia Română*, în ceea ce privește Bocșa, în primul volum sunt prezentate numeroase informații privind istoricul celor trei comune bocșene și a cătunelor populate cu etnici germani, situația demografică în fiecare localitate la sfârșit de secol XIX și raporturile dintre autohtoni și coloniștii germani și cei veniți de la sud de Carpați, tipologia activităților economice predominante, situația confesională și protopopiatele, instituțiile

administrației publice locale, cetatea de la Buza Turcului etc., mai ales dacă avem în vedere faptul că unul dintre colaboratorii acestei opere a fost și arhitectul Adrian Diaconu din Bocșa Montană. (Gheorghe Jurma, *Diaconovici*, Editura TIM, Reșița, 2023, pp. 97-114). Despre asemenea operă și despre coordonatorul ei, avea să conchidă preotul dr. Vasile Petrica în volumul dedicat intelectualului bănățean: „Mai în toate împrejurările, atunci când se vorbește despre operă, se amintește și de autor, or, în acest caz, autorii sunt o listă întreagă, care s-au trudit la reușita unui instrument excepțional pentru știința și cultura românească, dar cel care a pus în valoare toate energiile a fost fără îndoială dr. Corneliu Diaconovici.” (V. Petrica, *op. cit.*, p. 194).

În temeiul implicării sale nemijlocite în buna funcționare a ASTREI, Diaconovici s-a remarcat cu evidență într-o seamă de realizări memorabile, precum înființarea Muzeului etnografic și istoric, a Bibliotecii Asociației pentru literatură română și cultura poporului român. Sub bagheta președintelui ASTREI, Ioan Micu Moldovan, Diaconovici și-a lansat planurile sale pentru editarea *Enciclopediei Române*, precum și inițiativa construirii muzeului ASTREI, etapă în care deținea funcția de secretar general și de membru în Comitetul central, situație care i-a înlesnit dreptul de a conduce adunările generale de la Lugoj, Oravița, Mediaș etc. S-a pus în slujba ASTREI, muncind fără întrerupere și cu toată priceperea sa juridică pentru rezolvarea iminentelor probleme organizatorice și de conducere colectivă, așa încât activitatea acestei instituții de cultură să nu intre sub vizorul guvernului budapestan: „Dr. C. Diaconovici a fost omul care în munca sa a mers întotdeauna până în cele mai mici detalii și în tot ceea ce înfăptuia avea girul conducerii Comitetului central, știind să lucreze în echipă și nu numai. Proceda astfel nu pentru a se acoperi de documente, ci pentru că era conștient că în colectivitate se obțin cele mai bune și eficiente idei. În ședința Comitetului central din 16 februarie 1905, a supus discuției stabilirea inscripției și a emblemei ce urma să fie așezată pe frontispiciul clădirii. S-a hotărât ca la etajul II să fie așezată ca emblemă o stea cu litere aurite și

deasupra inscripția Muzeul istoric și etnografic român (D.J.A.N. Sibiu, fond ASTRA, doc. III/1905, pct. 27). Ilustrul om de cultură a fost și fondatorul *Revistei economice* începând din ianuarie 1899, pe care o va coordona vreme de 7 ani și 10 luni, până în octombrie 1906, când publicația trecea sub conducerea lui Ion I. Lăpedatu. Organ de presă, de altfel primul și singurul de acest fel până la 1918, revista s-a pus în slujba instituțiilor financiare din Ardeal și Banat, în care era publicat un larg evantai de articole economico-financiare, precum: studii de politică financiară și economică în cadrul administrației publice, aspecte de legislație și drept economico-financiar, aspecte concrete din viața economică a instituțiilor bancare și financiare ardelen, probleme economice și financiare aferente domeniilor agricol și industrial, precum și o reflectare succintă a literaturii economice de ansamblu a timpului, informarea publicului cititor asupra cursului burselor din Budapesta, Viena și București, dar și informații relevante privind plasarea de capital, afaceri la bursă, împrumuturi de capital etc. (Gheorghe Jurma, *op. cit.*, pp. 122-129). În calitate de director al Băncii „Albina”, singura cu capital românesc din Ardeal, Diaconovici va coordona *Revista economică* și va publica o lucrare de specialitate intitulată „Problemele Reformei Băncilor” (Sibiu, 1901, 102 p.).

Către ultimii ani din viață, C. Diaconovici s-a retras la Reșița, unde își va găsi sfârșitul, la 17 august 1923, și unde își va dormi somnul de veci în cimitirul nr. 6 din comunitatea de pe Bârzava.

GABRIELA ȘERBAN

Simpozionul „Sfinții Trei Ierarhi, modele de educație creștină, ed. a IX-a, 2024, a reușit să umple „Voronețul Banatului” cu tineri de toate vârstele!

Cea de-a IX-a ediție a Simpozionului „Sfinții Trei Ierarhi, modele de educație creștină” s-a desfășurat în 30 ianuarie 2024 la Biserica Ortodoxă cu hramurile „Sf. Ier. Nicolae” și „Sf. Împărați Constantin și Elena” din Bocșa Română și a avut în atenție „Dascăli de ieri și de azi ai Bocșei bănățene”.

Astfel, după oficierea Sfintei Liturghii și Împărtășirea credincioșilor cu sfânt Trupul și Sângele Domnului, părintele paroh dr. Silviu Ionel Ferciug a pus la sufletul celor prezenți – tineri de toate vârstele – un cuvânt despre cei Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur.

Un alt punct al simpozionului l-a constituit cinstirea unor dascăli ai Bocșei, mai ales că în biserică s-au aflat, alături de enoriași, elevi mici și mari de la cele două instituții de învățământ partenere: Liceul Teoretic „Tata Oancea” Bocșa și Școala Gimnazială nr. 1 Bocșa Română, elevi însoțiți de cadre didactice: Liana Ferciug, Gianina Mură, Laura Diana Vuca Abrudan și Dănuț Stănescu, dar și doamna profesoară Stela Boulescu, dascăl de seamă care, deși nu se mai află în activitate școlară, își continuă frumoasa misiune de educație în bibliotecă și în biserică.

Bibliotecar și documentarist, Gabriela Șerban l-a prezentat, *In Memoriam*, pe înv. Miron Popovici, la 140 de ani de la naștere și, la ceas aniversar, a expus un *laudatio* părintelui profesor Dorel Viorel Cherciu, la împlinirea vârstei de 70 de ani, oferindu-i și o *Diplomă de Cinstire din partea Bibliotecii Orășenești „Tata Oancea” în semn de aleasă prețuire și calde mulțumiri pentru rodnică și frumoasă colaborare!*

Un alt punct al Simpozionului l-a constituit prezentarea cărții cercetătorului dr. Dorel Viorel Cherciu: „*Parohia Bănățeană. Creștinismul & Formalismul*”, volum apărut la Timișoara: Editura Eubeea, 2024, un volum de aproape 800 de pagini, o veritabilă enciclopedie privind Biserica Românească din satul bănățean sub toate aspectele: date istorice, etimologie și patologie, cultură, tradiții, obiceiuri, practici magice și viață religioasă; portrete de preoți ortodocși, conscripții parohiale vechi, meseriași din mediul rural, intelectualii de la țară, agricultură și unelte agricole; instituții administrative și juridice; evenimente istorice 1948 și 1918; întâmplări și lucruri extraordinare din mediul rural; neoprotestanții din comunele bisericesti; port popular și fanfare sătești. O lucrare bazată pe ani de temeinică cercetare.

Evenimentul s-a încheiat cu prezentarea celui mai recent număr al revistei „Bocșa culturală” (nr. 4/ 2023) și cu un „cuvânt religios” prezentat de elevi ai Liceului

Teoretic „Tata Oancea” spre cinstirea Sfinților Trei Ierarhi.

Evident, prin grija primarului orașului Bocșa, dr. Mirel Patriciu Pascu, toți cei care au contribuit, într-un fel sau altul, la realizarea acestui proiect cultural-spiritual au fost recompensați cu dulciuri și Diplome de Aprecieri.

Simpozionul „Sfinții Trei Ierarhi, modele de educație creștină” este unul dintre proiectele de suflet ale Bibliotecii Orășenești „Tata Oancea” Bocșa, este organizat, de nouă ani, în parteneriat cu Biserica „Sf. Nicolae” din Bocșa Română, cu Centrul de Tineret „Sf. Stelian” și cu instituțiile școlare de pe raza orașului: Școala Gimnazială nr. 1 Bocșa Română și Liceul Teoretic „Tata Oancea” Bocșa, și beneficiază de sprijinul Primăriei și Consiliului Local, precum și al primarului Mirel Patriciu Pascu.

Un eveniment care, și de această dată, a reușit să umple frumoasa biserică monument istoric din Bocșa Română, „Voronețul Banatului”. Mulțumim!

Ziua Poeziei la Bocșa

Miercuri, 20 martie 2024, începând cu orele 13.00, în sala de festivități a Primăriei Orașului Bocșa va avea loc un eveniment dedicat Zilei Mondiale a Poeziei.

Cu acest prilej, vor fi lansate două volume de versuri care aparțin scriitoarei Ana-Maria Păunescu: „Toate poeziile pe care nu ți le-am scris”, București, 2022 și „Ai vreme să vorbim?”, București, 2023.

Prezentă la eveniment, Ana-Maria Păunescu va împărtăși iubitorilor de literatură mărturisiri legate atât de activitatea sa jurnalistică și cultural-literară, cât și despre amintirile sale cu regretatul poet Adrian Păunescu și Cenaclul „Flacăra”.

De asemenea, cantautorul Cristian Buică, reșiteanul care a intermediat această întâlnire, va încânta publicul prezent cu muzică folk, cântece mai vechi și mai noi, iar elevi îndrumați de prof. dr. Liana Ferciug vor recita din volumele Anei-Maria Păunescu.

Pentru ca sărbătoarea dedicată poeziei să fie completă, organizatorii au gândit și un vernisaj al unei expoziții de artă, deoarece pictura poate să fie și poezie în imagini. Dacă Ana-Maria Păunescu ne oferă „o pictură” în cuvinte, tânăra Sara-Maria Ștețco va oferi iubitorilor de artă „cuvinte” pictate, sensibilitatea sa fiind transpusă în tablouri pline de culoare, prezentate de prof. Ecaterina Tudor.

Evenimentul este organizat de Biblioteca Orășenească „Tata Oancea”, în parteneriat cu Liceul Teoretic „Tata Oancea” Bocșa și Școala Populară de Arte și Meserii „Ion Românu” Reșița, cu sprijinul primarului Mirel Patriciu Pascu și al Consiliului Local Bocșa. (GABRIELA ȘERBAN)

Mărțișoare - la Liceul Teologic Baptist Reșița, secția Bocșa

Evenimente

GABRIELA ȘERBAN

Ziua Internațională a Cititului Împreună la Bocșa! Ed. a IX-a, 2024

Și în acest an Biblioteca Orașenească „Tata Oancea” din Bocșa, Caraș-Severin, s-a alăturat proiectului #ZICI (Ziua Internațională a Cititului Împreună) cu #CIR (Citește Împreună România) pentru o sesiune de lectură cu voce tare în mijlocul copiilor.

Pentru această a IX-a ediție ZICI am ales un partener de nădejde – Liceul Teologic Baptist Reșița, locația Bocșa – partener în diverse astfel de frumoase proiecte legate de carte și lectură.

Ziua Internațională a Cititului Împreună (en: World Read Aloud Day) este o zi în care se sărbătorește puterea de a citi cu voce tare, împreună. Astfel, copiii și adulții sunt încurajați să ia o carte, să găsească audiență și să citească cu voce tare. Evenimentul este celebrat în toată lumea, în peste 100 de țări, de 15 ani, iar în România de aproape 9 ani.

Inițiatoarea acestui frumos proiect, Brandi Anderson Bates, ne transmite un mesaj optimist și colegial: „În această zi, marcată pentru prima dată în urmă cu 15 ani de către LitWorld, milioane de oameni din toată lumea se vor aduna pentru a citi împreună, unindu-și astfel eforturile de a arăta lumii cât de important și cât de frumos este să citim cu voce tare copiilor în fiecare zi din an.

Cum să creșteți un cititor? Citiți împreună. 20 de minute în fiecare zi. Indiferent de vremea de afară și din interior. De când se naște copilul și mult după ce va învăța să citească singur. Vă dorim o ZICI minunată! Spor la Citit Împreună, azi și în fiecare zi!”

Urmând acest îndemn, Biblioteca Orașenească „Tata Oancea” din Bocșa a apelat la un voluntar care să citească pentru copiii de la Liceul Teologic Baptist Reșița, locația Bocșa. Astfel, Cristiana Bold, elevă a Liceului Teoretic „Tata Oancea” din Bocșa a întruchipat pentru o oră *Prințesa Poveștilor* și a citit pentru cei mai mici ascultători de la Liceul Teologic Baptist, povestea „Steaua bunicului” scrisă tot de o fetiță, Rafaela Nemeth-Gyuris și ilustrată de Radu Clețiu. Lectura a fost însoțită de proiecția ilustrațiilor pentru a fi mai atractivă, dar și pentru a respecta, într-un fel, tema propusă: benzi desenate.

Și această a IX-a ediție ZICI a fost una reușită prin prezența Prințesei Poveștilor și prin vocea sa caldă și frumoasă care a rostit povestea, dar și prin excepționala organizare din partea partenerilor noștri, care au pregătit diverse însemne ale evenimentului, precum și un cadru propice lecturii.

#ZICI2024 la Bocșa s-a încheiat cu diplome și multe fotografii alături de Cristiana, *Prințesa Poveștilor*!

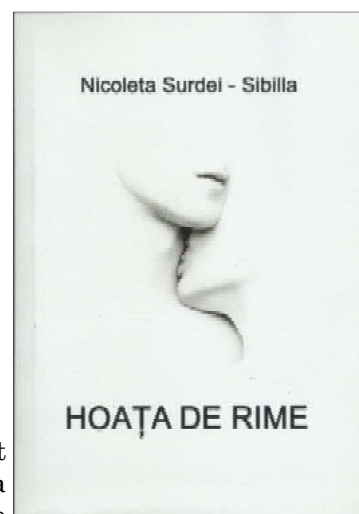
NICOLETA SURDEI – SIBILLA

Un tangou prea târziu

*dinspre tine, mă tem, nicio veste mai vine,
nici nu știu.. de-i blestem ori “acel” ce ne ține,
s-au ferit într-o parte carul mic și-o chitară,
întâmplări deocheate, amintiri fără scară..*

*și-am să-ți fiu.. nicăieri a poveștilor toartă,
fluierând mângâieri din ce vântul împartă,
va rămâne s-adoarmă, între ploi indiscrete,
un tangou prea târziu, legănat de regrete..*

Notă: Vineri, 1 Martie 2024, la Muzeul Banatului Montan Reșița a fost lansat volumul de debut al Nicoletei Surdei – Sibilla, intitulat „Hoața de rime”, volum apărut la Editura „Boem@” din Galați, 2024. Despre poezia Nicoletei Surdei – Sibilla au vorbit dr. Ada D. Cruceanu și Gheorghe Jurma, evenimentul fiind moderat de directorul instituției gazdă, dr. Livia Magina. Despre activitatea și personalitatea autoarei au rostit alese cuvinte prof. Maria Radu, Gabriela Șerban și dr. Dana Antoaneta Bălănescu.

Diaconovici

Diaconovici/ Gheorghe Jurma.- Reșița: TIM, 2023.- 132 p. (Personalități culturale din Caraș-Severin)¹

Criticul și istoricul literar Gheorghe Jurma realizează la Reșița câteva colecții deosebit de importante în cadrul editurii pe care cu onoare o conduce, editura TIM, iar dintre aceste colecții amintim colecția „Eminescu” (recunoscută și apreciată, premiata în anul 2000 de către președinția României), colecția „Dicționare” și colecția „Personalități culturale din Caraș-Severin”.

Seria dedicată personalităților culturale din Caraș-Severin își propune să ofere informații relevante despre viața și opera unor reprezentanți ai culturii, documente, fotografii care să dea o imagine cuprinzătoare a acestora în istorie și în actualitate. Până acum, Gheorghe Jurma i-a avut în vedere pe Pavel Bellu, s-a aplecat asupra „Trifoiului cărășan”: Virgil Birou, Romul Ladea și Ion Stoia-Udrea; de asemenea, familia Molineștilor. De Traian Topliceanu s-a ocupat într-un volum Gheorghe P. Țunea. De curând, în această veritabilă colecție a personalităților culturale din Caraș-Severin a văzut lumina tiparului un volum dedicat familiei Diaconovici. Lucrarea lui Gheorghe Jurma prezintă această familie de cărturari și buni români și contribuția la cultura românească a unor cunoscuți cărturari precum: Constantin Diaconovici Loga, pictorul George Diaconovici, arhitectul Adrian Diaconovici, accentul fiind pus, evident, pe Corneliu Diaconovici, de la a cărui moarte se împlinesc 100 de ani.

Sunt 100 de ani de posteritate, timp în care prețuirea lui, putem spune, a rămas într-un

con de umbră, deoarece încă există contemporani ai noștri care nu realizează ce importanță deosebită are această personalitate și întreaga sa activitate.

Când vorbim despre Corneliu Diaconovici ne referim, în primul rând la **Enciclopedia Română**, prima enciclopedie românească apărută între 1898-1904 la Sibiu, sub auspiciile ASTREI, și, în al doilea rând, ne referim la presă, la revista „Romänische Revue”, plus alte câteva reviste și ziare, prin care Corneliu Diaconovici a dorit să demonstreze, într-un fel sau altul, valorile și capacitățile poporului român la momentul respectiv și să le promoveze în spațiul european, de aceea a și apelat la limba germană, ca o modalitate de a pătrunde mai ușor în spațiul european.

Corneliu Diaconovici (Diaconovich) este o personalitate foarte importantă a culturii române, care s-a născut la Bocșa, jud. Caraș-Severin, în 18 februarie 1859, și s-a stins la Reșița în 17 august 1923.

Este fiul lui Adolf Diaconovici și al Adelei Costiha și este descendent al unei mari familii de cărturari și buni români, familie venită în Banat de la

Srediștea Mare (azi în Banatul Sârbesc), cu origini însă în Oltenia, la Tismana (acest orgoliu al originii sale răzbate și în alegerea pseudonimului *C. de la Tismana* sub care semnează unele traduceri și articole²).³

Străbunicul lui Corneliu a fost Gheorghe Diaconovici, cel care, la presiunea autorităților sârbești, a trebuit să-și schimbe numele din Diaconu în Diaconovici, iar din cauza procesului de sârbizare, a părăsit Srediștea și s-a stabilit la Bocșa Montană. Gheorghe Diaconovici a fost tatăl scriitorului bănățean Constantin Diaconovici-Loga, acesta fiind fratele bunicului lui Adolf Diaconovici, tatăl lui Corneliu Diaconovici.

Volumul lui Gheorghe Jurma prezintă și arborele genealogic al familiei Diaconovici, conceput de Erwin Josef Țigla cu informații primite din partea unor cunosători între care și prof. dr. Damian Vulpe, ing. Anton Schulz și prof. Alexander Tietz.

De asemenea, cartea de față adună câteva dintre documentele și aprecierile prin care familia Diaconovici poate fi mai bine așezată în istorie și în actualitate. Sunt supuse atenției cititorului monografii din trecut sau mai recente dedicate acestor personalități, dar mai ales lui Corneliu Diaconovici.

Un capitol însemnat este cel dedicat **Enciclopediei**, personalităților care au contribuit la realizarea acesteia și, mai ales, corespondența Biroului redacțional de la Sibiu cu acești colaboratori. Pe bună dreptate este considerată o mare realizare editarea **Enciclopediei Române**, prima de acest fel în istoria noastră, apărută în trei volume între anii 1898 – 1904 (Sibiu, editura și tipografia lui W. Krafft). Pentru realizarea acesteia dr. Corneliu Diaconovici a depus o muncă titanică, principala dificultate constituind-o gestionarea nu-

mărului mare de colaboratori. Au colaborat savanți, scriitori, clerici, militari, cadre didactice, literați, diplomați, cele mai importante personalități ale culturii și intelectualității din acea perioadă.⁴

Fiind născut la Bocșa, unde încă există casa natală a dr. Corneliu Diaconovici, și trăind pentru o anumită perioadă la Reșița, unde va fi și înmormântat, Gheorghe Jurma oferă spațiu generos în acest volum atât Reșiței cât și Bocșei, precum și activității ASTRA de aici.

Dr. Corneliu Diaconovici desfășoară o activitate culturală intensă. Și-a cucerit merite nepieritoare în organizarea ASTREI de la Sibiu, a bibliotecii și muzeului acesteia, dar și a instituțiilor bancare și a vieții economice din Transilvania, fiind o personalitate complexă, un bun economist și finanțist. De altfel, a fost director adjunct al Băncii „Albina” din Sibiu, secretar al Conferințelor Băncilor Românești din Transilvania, inițiator și ctitor al Asociației Băncilor Românești din Ardeal.

În anul 1907 a întemeiat în România Banca „Solidaritatea” și „Muntele de pietate”, iar în 1910, Banca „Carpați”. În urma acestor activități bancare, s-a stabilit definitiv la București, păstrând însă legătura cu ASTRA.

Cartea se încheie cu un capitol dedicat presei, intitulat „Corneliu Diaconovici și presa românească” și făcând referire în special la două dintre reviste: „Romänische Revue” și „Revista Economică”, „organul oficial al «Solidarității» și al băncilor românești din Ardealul fost rob”.⁵

Editând mai mult de un deceniu revista „Romänische Revue” (1885 – 1895), Corneliu Diaconovici a prezentat spațiului european de limbă germană valorile culturii și literaturii române. În 1895 a fost numit director al revistei „Transilvania” din Sibiu, revistă oficială a Asociației ASTRA. În această perioadă, Asociația i-a încredințat

și realizarea – coordonarea și redactarea – **Enciclopediei Române**, prima enciclopedie românească.

În 1918, după înfăptuirea Marii Uniri, Corneliu Diaconovici s-a întors la Reșița, fiind bolnav și sărac, în urma crizei puternice prin care trecuse sistemul bancar. În ultimii ani de viață a lucrat ca secretar general la Uzinele și Domeniile Reșița.

Considerăm deosebit de important volumul **Diaconovici** realizat de Gheorghe Jurma (Reșița: TIM, 2023) mai ales în contextul împlinirii celor 100 de ani de la plecarea în veșnicie a acestei remarcante personalități – dr. Corneliu Diaconovici – prea puțin cunoscută și prea puțin promovată, iar prin realizarea unor astfel de volume putem să-i revigorăm existența spirituală, să explicăm tinerelor generații ce a însemnat pentru cultura românească această personalitate care a reușit, într-o perioadă dificilă, în imperiul austro-ungar, sub autoritate maghiară, să realizeze și să scoată, să tipărească **Enciclopedia română**, o opera extraordinară, în trei volume, un adevărat monument de cultură, prima enciclopedie din România și între primele din lume.

GABRIELA ȘERBAN

(material prezentat în cadrul celei de-a III-a ediții a Conferinței Internaționale de Istorie „Acta Historica Civitatis Lugosiensis” de la Lugoj, în perioada 8-10 decembrie 2023, cu tema Istorie locală și istorie națională în context European)

Note

¹ Material prezentat în cadrul Conferinței Internaționale de Istorie Acta Historica Civitatis Lugosiensis – Istorie locală și istorie națională în context european, ed. a III-a, Lugoj, România, 8 – 10 decembrie 2023.

² George C. Bogdan, Un pseudonim al lui Cornel Diaconovici în: Magazin literar

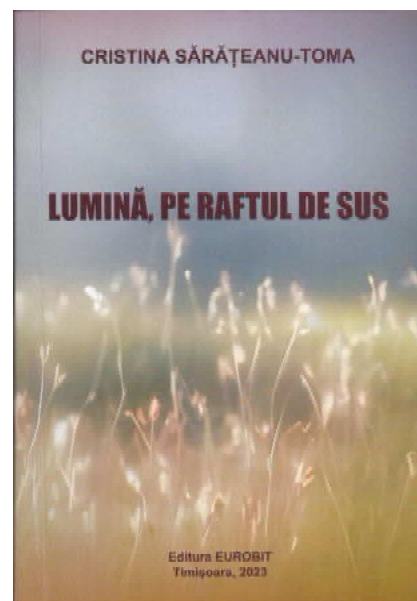
al Asociației Scriitorilor din Timișoara, 1982, p. 182-183;

³ Corneliu Diaconovici urmează clasele primare la Reșița și Viena, iar cele secundare la Lugoj, Carei și Timișoara. A urmat dreptul la Oradea, apoi la Budapesta, termină studiile în 1880 și se întoarce la Lugoj profesând avocatura. În 1883 obține titlul de Doctor în drept la Universitatea din Budapesta, cu teza „Despre apărarea îndreptățită”

⁴ Între care: Corneliu Diaconovich, Grigore Antipa, Victor Babeș, Léo Bachelin, Valeriu Braniște, Partenie Cosma, George Dima, Ovid Densusianu, Ionescu-Caion, George Lahovary, Titu Maiorescu, Ludovic Mrazec, Constantin Rădulescu-Motru, Dimitrie Onciul, Theodor Speranția, Alexandru Sutzu, Nicolae Teclu, Alexandru D. Xenopol (cf. „Istoria enciclopediei române editată de „Astra” în 1904).

Un înger pe ultimul raft

Binecuvântată cu spiritul Euterpei, profesoara Cristina Sărățeanu-Toma, autoarea acestui volum de poezii, și-a metamorfozat stările sufletești în versuri pline de simțire. Volumul, împărțit în două părți: „Stele-n fereastră...”

și „Pe cuvânt de păpădie”, este dedicat copiilor ei, cu care își mângâie zilele și nopțile de femeie trist-optimistă, după plecarea în lumea fără întoarcere a soțului.

În natură, uneori înfloritoare, alteori pârjolită, poeta își cercetează sufletul ca într-o oglindă. Poezia este pentru ea un refugiu, un balsam vindecător, o spovedanie în fața foii albe, acum și a cititorului. În multe poezii își definește „arta poetică”. Considerându-se doar o păpădie, și-a creionat un spațiu vital și un limbaj metaforic original. „La răscruce de cuvinte/ sufletul își dă drumul desculț/...eu în eu rostogolind” (p.10); „Numai poetul adună fiecare piatră/ cu care a fost lovit martirul/ să-și cerceteze inima,/ găsimu-i noi întrebuințări” (p.14); „În atelierul de poezie/ uimirile curg din călimară” (p.38); „Din trei povești/ doar una-i poezie” (p.208); „Colorează plânsul vremii/ cu cerneala gândului” (p.59); „o păpădie cerebrală/ se dă bătută/ în numele poeziei/ de tot felul” (p.64); „Poetul se-ngroapă de viu” (p.9) „Să pot limpezi și primul cuvânt de la facerea lumii” (p.11) „Pe primul rând al literaturii noastre/se interzice să râzi cu inima pe jumătate.” (p.128)

Nostalgică, dar nu tristă după lumea de acasă, de la țară, poeta își mărturisește și își descrie rădăcinile, satul – „Satul meu” (p.51), părinții „În limba maternă” (p.58); credința, „Cu Dumnezeu de mână” (p.199); „Femeie” (p.196). Mult respect și multă dragoste pentru înaintași, dar și pentru urmași, răzbate din versurile ei: „Cheia nu ruginise niciodată/ și-am deschis poarta/ cu sfiala copilului proaspăt întors acasă/...și nu mă scutur de pământ/ nici cer/ nici de neamul meu de-acasă” (p.35); „Și-am moștenit găleata/ cu care și boii la jug au fost adăpați/ ...găleata de la tata, găleata de la mama/ am atârnat-o-n gard” (p.41)

„Să zâmbesc din rădăcini/

cu sufletul moștenindu-l voi lăsa/ urmașilor a-l crește și-al atârna/ de urechea soarelui” (p.32); „Cu sudoarea florilor/ sărut talpa copilului meu” (p.15).

Poeta își definește lumea înconjurătoare, observând fenomenele din jurul ei, natura și oamenii. „Acum și toamna/ e mai dezbrăcată pe cărare” (p.16); „Toamna își sfâșie rochia/ să-nvelească ultimul copac” (p.54); „Se rărește vara ca o străveche amintire” (p.46). Demne de lecturat, meditând, sunt poemele vieții: „Definiția vieții,” „Viața,” „Studiul inimii,” „Mama,” „Un om”, „Elogiu” - și multe altele.

În multe poezii se cercetează soarta omului. „Chipul amprentat în palmă... Fiecare destinație e bătută în palmă/ câte un cui mai rupe carnea/ ...Doamne, ce bogată mână am/ ca sufletul mamei” (p.12); „Uneori mai vorbesc cu ultimul om/ din secolul trecut” (p.96); „Eu sunt doar cântecul ce trece” (p.152).

Împăcată, într-un fel, cu destinul, pentru că a întâlnit moartea, venită pe negândite în familie, poeta găsește cele mai interesante metafore și soluții de viață. „Să tragem zăvorul la ușa din urmă/ pentru a urca/ să vindecăm câte o stea” (p.28); „Aș da ceasul c-o oră în urmă/...să-ți pot mângâia ultima secundă istorică/ în care s-au rotit/ patruzeci și unu de anotimpuri/ și-o singură primăvară” (p.30); „Iubește-mă și mă distrage de la moarte/ și de la timpul măsurat în fire de iarbă/ Lumea noastră să nu se termine vreo dată/ iubește-mă strâns/ să putem lăsa doliul deoparte” (p.21); „Lângă al tău nume/ îmi voi încălzi palmele înghețate ca-ntr-o azimă caldă” (p.44); „Fără tine/ veacul și singurătatea își țes pânza/ în care mă prinde fără scăpare/ ca pe o muscă sechestrată de păianjeni” (p.24).

Titlul volumului, bine ales, poate fi decodificat cu ajutorul multor versuri: „Eu n-am știut că sunt lumina/ ce-și întinde flacăra/ să-ndrepte pașii îndoiți/

de aceleași cruci” (p.97); „Cu cerurile gurii mele/ pretind și la apus tot dreptul/ la lumină/ până vor înmuguri ferestre noi și-n poemul/ în care sufletul sub streșini geme” (82); „Vom zăvorî cuvintele în sertarul de sus/ să nu le mai putem ajunge” (p.133).

Demn de remarcat este limbajul cu care poeta își țese, din cuvinte, un univers al ei, un univers bogat în metafore, în expresii poetice inedite, uneori șocante. Epitetul și oximoronul, un mijloc poetic care nu stă la îndemâna oricui, fac diferența între primul și acest bogat volum de versuri. „inima își are locul între sfinți”, „pânguritul apelor”, „năframa codrului”, „jugul muțeniei”, „eclipsa ploii”, „păsări neuscate” „nasturi dezrobiți”, „gâtul nopții”, „înger desculț”, „îngerii liniștii”, „religia umbletului”, „răcoarea inimii”, „păsări mute cântă-n gard” etc...

Versurile poeziei „Cântărind răsăritul” rezumă foarte frumos volumul, atât de muncit, de inspirat și demn de citit. „A șters praful/ și s-a așezat pe ultimul raft/ un înger” (p.106).

Îi doresc autoarei să intre cu capul sus, fără modestia diurnă, în lumea liricii feminine din Banat. În universul liric al Cristinei se simte țărâna, dar și tânjirea după cer și stele, după descifrarea și iubirea preainaltului, a necunoscutului din firea omului și din alcătuirea lumii.

Cristina Sărățeanu-Toma cu acest volum bogat promite: „Și-am să te scriu frumos/ cu aerul neînceput al zilei,/ într-un joc pe care numai frunzele/ și-o petrec/ de la naștere la moarte.” (p.27)

ANA KREMM

iulie 2023

Cristian-Paul Mozoru: „Fir de nisip, scriind”

Numele remarcabilului poet Cristian-Paul Mozoru l-am întâlnit pentru prima oară în prestigioasa revistă de cultură OLTART (redactor-șef Constantin VOINESCU) în paginile căreia semna două cronici literare magistral scrise, care conțineau considerații critice cu valoare de veritabile, memorabile reflecții de natură filosofică.

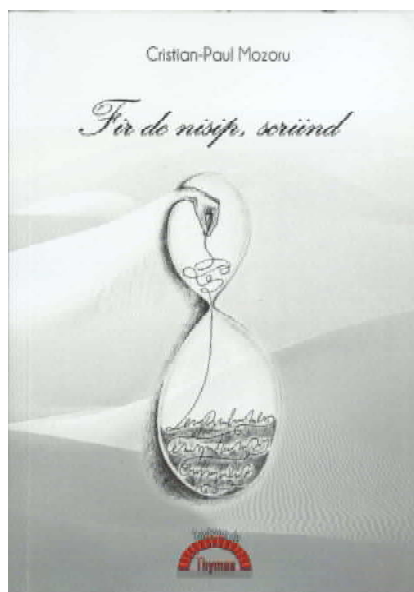
Am primit apoi la redacție, expediată de părinții săi din România, care, precizează autorul, „au contribuit la realizarea acestui volum” și pe care îi încredințează de întreaga sa recunoștință, admirabila, încântătoare carte de poezie „Fir de nisip, scriind”, care ne-a declanșat generos stări sufletești marcate de satisfacții estetice rare.

Cartea este prefată de doamna GrațIELa Benga și mărturisesc că de puține ori mi-a fost dat să citesc o prefată atât de lapidară, atât de densă în considerații critice de referință, într-un spațiu tipografic de numai două pagini format A5.

Din excelenta prefată am aflat că autorul s-a născut în satul Vărădia, dar „a lăsat în urmă, de mult timp, spațiul de origine” și trăiește în Regensburg – Germania, unde desfășoară o intensă, prodigioasă activitate de creație.

Pe coperta a patra a volumului sunt tipărite titlurile a patru volume anterioare, tipărite tot în România, de părinții săi.

Despre condiția intelectuală elitistă a autorului prefațatoarea scrie: „Nu sunt prea mulți oameni a căror pasiune pentru cărți să fie așezată la temelia existenței. Înainte de orice, Cristian-Paul Mozoru este un cititor de cursă lungă, pentru care lectura a devenit unul dintre centrii vitali ai deplinătății vieții. Dar, cititor devora(n)t de literatură, este și

un truditor în spațiul literelor”. Afirmatii de a căror veridicitate ne vom convinge o dată în plus după lectura atentă, aprofundată, a întregului demers poetic cu numeroase referințe culturale livrești.

Timpul, erosul și credința sunt motive tematice recurente ale poeziei în discuție, dar în cazul poeziei lui Cristian-Paul Mozoru nu este recomandabil să construiești un demers critic în jurul lor, pentru că adesea în spațiul aceleiași poezii acestea sunt tratate consecutiv sau unul dintre aceste motive este investit cu trimiteri aluzive la celelalte. Noi am perceput și tratat întregul discurs poetic ca pe un demers identitar unitar, în care eul auctorial se raportează doar la anumite motive tematice cu intenția evidentă, tensionată, de a-și descoperi identitatea ideală, profundă, fapt intuit și semnalat, de altfel, și de prefațatoarea volumului: „... Cristian-Paul Mozoru se adresează acelor care nu se feresc să se deschidă (adică să se raporteze n.n.) spre lume, tocmai pentru a se înțelege mai bine pe ei înșiși”.

Nimic mai firesc decât ca acest demers identitar să aibă, în același timp și un pronunțat caracter ontologic, de vreme ce pentru poet activitatea de creație a devenit mod de a fi, iar lirica sa urmărind momentele esențiale

ale devenirii sale.

Fascinantul periplu ontologic cu spațiul-matrice al satului românesc tradițional, natal, cu universul acestuia paradisiac, cu oamenii și membrii familiei, totul reactualizat din pliurile memoriei afective în registru nostalgic, intens evocator-recuperator: „Mi-e dor de fumul caselor / Și goliciunea străzilor / Ce urlă a pustiu / De frunza moartă / Ce ca un astru / Îmi cade la picioare ... / Mi-e dor de toamnă și de sat / ... și de copilărie”. Și, cu greu, ne limităm la încă un citat: „Acolo unde am alergat liber întâia oară / Voi reveni cândva să-mi potolesc ființa / Voi adormi sub dealuri înverzite / Ce-mi purtau pașii spre cer / Și sufletul de copil / Izbucnit ca un astru / Se va legăna în cântece de codru. // Acolo unde existam numai eu / Îi voi revedea pe toți / Cei care mă îmbrățișau / Și mă îndemnau spre libertate”.

Nota ontologică este trădată și de numeroasele întrebări puse sinelui său în legătură cu identitatea atât de febril și tensionat căutată: „Cine sunt eu / Dacă nu zeul intrat pe furiș în Olimp / ... Cine sunt / ... Cel plin de singurătăți în doi și depărtări de sânge, / ... Dacă nu cel născut din toate nespusele ... / Dacă nu aerul ce înconjoară fosta ființă / O simplă monedă de schimb economisită fugar / De pe talerul înclinat deja spre crepusculi”. De observat finalul citatului, cu sugestii ale vulnerabilității ființei, sub semnul implacabil al timpului care „înclină deja spre crepusculi” „talerul” vieții.

Sentimentul timpului ireversibil, trăit acut, obsesiv, la intensități paroxistice, este surdinizat, într-un fel, doar de încrederea nelimitată în capacitatea fantastică, magică, a poeziei de a învinge chiar și timpul, prelungind esența spirituală a ființei, dincolo de hotarele ei biologice, de unde, de obicei, încep iminenți „crepusculi”. Convingere estetică,

dar și ontologică, echivalată inspirat cu enunțuri memorabile, în elegii frisonante, copleșitoare, care pot fi citite și în paradigmă alegorică și parabolică și clasificate drept veritabile ars poetica: „Am învățat să scriu / Să pot trimite către tine / Toate cuvintele ... / Pentru că la un moment dat / Nu îți voi mai putea veni / Decât în cuvinte sau desene / Nu îți voi mai putea zâmbi / Decât în pasteluri / Și nu te voi mai putea purta de mână / Decât în pașii din urmă”. Sau: „Toate cuvintele / Ce nu am avut timp / Să ți le spun / Le voi așeza într-o cutie / Și-o voi lăsa / Lângă patul din dormitor / Pentru ca atunci / Când nu voi mai fi / Să le ascuți / Și să-ți imaginezi / Că îți vorbesc, în șoaptă / Din ceruri”.

Pentru că, orice s-ar zice, dincolo de orice comentarii critice, poezia, până la urmă, tot din cuvinte frumoase, potrivite cu știință și artă („slova de foc și slova făurită” argheziană) și din ziceri încântătoare, memorabile este făcută, nu îmi pot reprimă bucuria și satisfacția de a mă lăsa cutureiat de reverberațiile afective intense, prelungi, ale unor versuri de o valoare estetică și strălucire sapiențială aparte, decupate din mai multe poezii, care pot fi luate și ca poeme într-un vers sau două-trei, cu statut estetic propriu: „Este ca și cum am vorbi aceeași tăcere / În care am muri născându-ne”. „Am devenit timpul în care aștept / Să îmi scrii din nou cu rugină / Pe frunzele moarte de toamnă”. „De-am scris pe tine vânt / E pentru că-mi ești frate / Mi-ai fost întotdeauna / Condei și coală aleasă”. (O concentrată, superbă ars poetica n.n.) Și, de-a dreptul sublim, acest aforism, această mică bijuterie sapiențială: „Ca să-ți citesc în suflet, / Dă-mi ochii tăi”. Și încă o ars poetica antologică: „Vezi? Timpul / Îmi scrie singur cărțile / Eu doar las deschisă fereastra / Să intre cuvintele”.

Cristian-Paul Mozoru este un poet de reală, certă valoare,

Să ne cunoaștem scriitorii: Cristian-Paul Mozoru și cărțile sale!

Biblioteca Orășenească „Tata Oancea” Bocșa continuă proiectul „Să ne cunoaștem scriitorii”, de astă dată în parteneriat cu Liceul Teoretic „Tata Oancea”, invitând alături de elevi un tânăr scriitor, bănățean trăitor în Germania, talentat poet și priceput critic literar.

Scriitorul Cristian-Paul Mozoru va fi prezent la Liceul Teoretic „Tata Oancea” din Bocșa marți, 26 martie 2024, de la ora 13.00, la invitația dnei. prof. dr. Liana Ferciug, pentru o discuție cu elevii, dar și pentru a-și prezenta cele mai recente volume: de poezie și de cronici literare: „N de la Nichita” și „Ancore în imaginarul literar contemporan” sunt cele două proaspete cărți care au văzut lumina tiparului la editura „Castrum de Thymes” din Giroc, în anul 2023, respectiv 2024.

Cristian-Paul Mozoru va fi pentru a doua oară invitatul bibliotecii publice bocșene, cunoscut fiind faptul că în primăvara anului 2022, acesta a fost prezentat publicului iubitor de literatură de la Bocșa în cadrul „Salonului de primăvară”.

Cititor împătimit și un pasionat bibliofil, Cristian-Paul Mozoru este și un important scriitor contemporan, dar și un veritabil colaborator al revistei „Bocșa Culturală”. Este o bucurie și o onoare să-l avem prieten, iar elevii Liceului Teoretic „Tata Oancea” vor avea șansa să-l cunoască și să-l asculte marți, 26 martie 2024, în prag de zi a poeziei stănesciene.

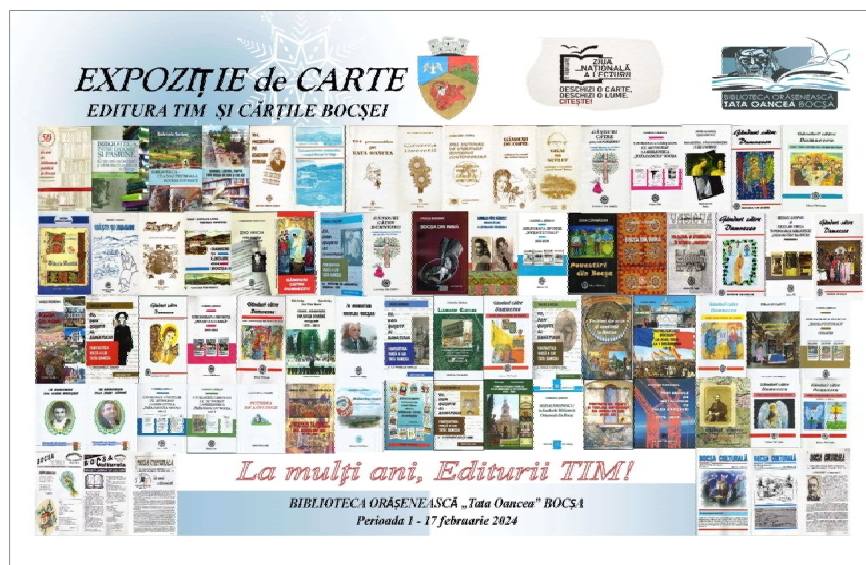
Gabriela ȘERBAN

care se cuvine luat mult mai în serios de către critici de primă mărime de pretutindeni.

P.S. - Pentru mine, entuziasmant și titlul – „Fir de nisip, scriind”. În traducerea mea, poetul are conștiința că este un fir de nisip în clepsidra timpului,

care are darul și harul divin de a scrie poezie. Poem într-un vers, definiție a condiției creatorului de vocație, care merită dăltuită într-o placă de marmură, pentru eternitate.

Victor RUSU

Cărți bocșene apărute la Editura TIM

Un poet tragic într-o reușită traducere macedoneană: OCTAVIAN DOCLIN (1950 - 2020)

Neuitatul poet OCTAVIAN DOCLIN (17 februarie 1950, Doclin, Caraș-Severin - 11 februarie 2020, Reșița) rămâne, fără îndoială, unul din poeții de prim-plan ai Banatului de Munte, prin zecile și zecile de volume de poezie care l-au consacrat, dar și prin frumoasa revistă „Reflex”, „fanion al Reșiței culturale”, la ale cărei Colocvii anuale de la Băile Herculane am participat în câteva rânduri (în toamna lui 2022 a avut loc a XXI-a ediție). Ultima ediție la care am luat parte a fost găzduită la Reșița, în iunie 2019, când scriitorii invitați au avut parte de o rară surpriză: excursia la Anina, de unde cu trenul montan s-a mers preț de două ore pe linia ferată Oravița - Anina, pe așa-numitul Semering bănățean, prima cale ferată de munte construită pe teritoriul României și inaugurată la 15 decembrie 1863.

Cu același prilej, s-a vizitat vechiul teatru din Oravița, cel mai vechi din România (construit în anul 1816 după modelul teatrului „Burgtheater” din Viena, prima clădire de teatru din Banat construită din piatră, precum și prima clădire din Europa luminată cu ajutorul lămpilor cu acetilenă). Teatrul acesta din vechea localitate minieră Oravița a fost inaugurat în 1817 de împăratul Francisc I al Austriei și de împărăteasa Carolina Augusta. Clădirea teatrului amintește și de prezența pe scena sa a tânărului Mihai Eminescu, ca sufleur în trupa lui Mihail Pascaly, cu care a cutreierat Banatul în vara lui 1868. Acolo l-am cunoscut pe amfitrionul cultural al Oraviței de azi, poetul, documentaristul, istoricul și criticul literar Ionel Bota, el însuși editor de reviste și cărți, totodată promotorul

cultural cel mai cunoscut din zonă.

Am cunoscut cu aceste prilejuri o parte aleasă din lumea cultural-literară a Banatului de Munte, și nu numai, de vreme ce invitații Colocviilor erau scriitori și din alte zone ale Banatului (Lugoj, Timișoara, Arad etc.), ba chiar din diferite centre culturale din mai toate regiunile țării (Muntenia, Oltenia, Ardeal, Crișana, Maramureș etc.).

Poetul Octavian Doclin era sufletul acestor manifestări cultural-artistice de anvergură, un spiritus rector al vieții culturale reșițene, cu prietenie, moderație, deplină convingere, un om care, arzând cu totală dăruire pe altarul culturii, a lăsat în urmă o Operă, care îl exprimă perfect și pe de-a-ntregul, și o construcție revuistică demnă de a rămâne în cultura bănățeană, dar și în istoria celei naționale, în care Banatul vine cu zestrea lui și cu pigmentul de autenticitate și specificitate, în sensul literar al modulației majore, contribuind astfel la conturarea cât mai exactă a Tabloului național de valori...

Am scris de mai multe ori despre poezia lui Octavian Doclin, ultima prefață alcătuită fiind aceea la antologia din 2020, apărută în colecția „O sută și una de poezii”, la Editura Academiei Române. Cartea a ajuns la Reșița pe ultima sută de metri, fiind lansată în ziua de 13 februarie 2020, după slujba de prohodire a Poetului, care decedase în noaptea de 11 februarie în Secția de Cardiologie a Spitalului Județean de Urgență din Reșița.

Autor a peste 40 de volume de poezie, Octavian Doclin (profesor la Bixad - Satu Mare, apoi referent de specialitate în cadrul Centrului Județean Caraș-Severin), a fost redactor-șef și fondator al revistei „Reflex – artă, cultură, civilizație”, coordonator al Bibliotecii Reflex, director al Editurii Modus din Reșița, întemeietor și președinte al

Fundației Cultural-Sociale „Octavian Doclin” din Reșița. A fost, de asemenea, membru al Filialei Timișoara a Uniunii Scriitorilor din România (în perioada 1990-2005, în Comitetul de conducere), membru al Societății de Științe Filologie din România - Filiala Reșița și membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România.

De-a lungul vremii i s-au acordat zeci de premii, între care amintim Premiul pentru Poezie al Filialei din Timișoara a Uniunii Scriitorilor din România (1992, 2002), Premiul special al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Timișoara (1996); Premiul Uniunii Scriitorilor din România la Festivalul Național de Poezie „George Coșbuc”, Bistrița (1998, 2002); Premiul „C. S. Anderco”, la Fontiera Poesis, Satu Mare (1999); Premiul pentru poezie al Festivalului Internațional EMIA – Deva (2005); Premiul Eminescu și Titlul de Cavaler al Ordinului Cultural „Eminescu”, Oravița (2006); Comunitatea natală i-a conferit titlul de „Cetățean de onoare” al comunei Doclin și al municipiului Reșița, iar Ministerul Culturii și Patrimoniului Național titlul de „Senior al culturii caraș-severinene”. Din 2004 este deținător al Ordinului „Meritul Cultural în Grad de Cavaler pentru Literatură”.

L-am cunoscut încă din 1972, în cadrul unei sesiuni naționale de comunicări științifice care a avut loc la Oradea, așa că vreme de aproape o jumătate de secol am fost la curent cu afirmarea sa poetică, încă din 1988 publicând în „Luceafărul” (nr. 13/ 1988, p. 1), în cadrul rubricii „Prezența tânărului scriitor”, un comentariu despre elogiul adus „poemului scurt”, inclusiv prin abordările sale editoriale.

ZENOVIE CÂRLUGEA

Tg.-Jiu, 30 septembrie 2023

(va urma)

Titus Suciu

Îngerii... nu îngenunchează

13.

După ce-și întoarse capul în toate direcțiile, comise un gest neașteptat, la urma urmei de-a dreptul nepotrivit: își dădu drumul în iarbă. Animalele pășteau liniștite, ploaia nu le deranja câtuși de puțin, acestea se simțeau, dimpotrivă, în largul lor și, stând cu ochii pe ele, ceva-ceva din monotonia, ritmicitatea, din firescul mișcărilor acestora, se răsfrânse asupra stării lui interioare. Într-o oarecare măsură, așa cum se așezase, pe spate cu fața în bătaia ploii, se mai liniști. Și-atunci, poate din această cauză, poate pentru că simțea c-avea să se întâmple ceva și mai semnificativ, se ridică în șezut, stând în iarbă ca elevul la locul său când învățătorul intră în clasă.

Să te împaci cu un gând este, uneori, la fel de greu ca stabilirea unei relații cu un semen. Din fericire pentru el, acolo, stând pe iarbă în ploaie, apa scurgându-i-se pe față, pe sub guler, copilul Iliuță ajunsese să se împace cu ceea ce-l frământa de când vorbise cu bătrânul Zaharia. Să se împace, să-și spună că trebuia s-o facă, să-și promită că, odată întors acasă, va lua clarinetul și, în ziua aceea, cât mai rămăsese din ea, în următoarea, în toate de atunci înainte, nu-l va dezlipi de buze. Nu se îmbăta cu ideea că în acest interval de timp va reuși să reproducă sunete ce l-ar fi putut face pe bătrân să creadă, în continuare, că nu se înșelase în privința lui, nu credea că avea să devină vreodată stăpân pe instrument, cu toate astea îi era cât se poate de clar că, în a treia zi, trebuia să intre în ograda săteanului cu clarinetul la el.

La finele acestor meditații dădu îndelung din cap, de parcă în acel mod ar fi vrut să înlăture orice îndoială în ceea ce privea neașteptata sa hotărâre, după care se ridică, se scutură de stropii de apă din păr, de cei de pe față, adună animalele și apucă spre casă.

Și-aici, așa cum stabilise în poieniță, luă instrumentul de pe perină, după care se îndreptă spre șură. Era de-a dreptul nerăbdător să scoată primele sunete, dar nu în prezența altor urechi. Tatăl său nu era acasă, nu i-ar fi căzut însă bine nici dacă ar fi râs de el mama sa.

Și în șură, pe fân în pod, și clarinetul privit dintr-o parte, din alta. Când fusese prima dată la bătrân, acesta nu-i dăduse nici o explicație tehnică.

Cântase melodia aceea tulburătoare, dar nu-i spusese nimic despre componentele instrumentului. E drept, pronunță un termen cât se poate de corect. Pentru... bumbii lucioși de metal se trezi rostind, spontan, cuvântul clape. Mai târziu avea să afle, încântat, că plăcuțele acelea rotunde se numeau chiar așa, atunci ajungând de altfel să cunoască și ceilalți termeni specifici clarinetului... muștiuc, ancie, ambitus... Mai mult chiar de-atât, că există șapte-opt variante de clarinet: piccolo, sopran, alto, bas, contrabas...

Cinci minute, poate chiar mai mult, învărti instrumentul în toate pozițiile atingând o clapetă, o tijă, ancia... după care, în fine, îl duse la buze. Dar deși elimină tot aerul din gură, apoi din piept, ceea ce auzi se putea numi... horcăială, hai să spunem zgomot, cu multă-multă îngăduință sunet, însă în nici un caz notă muzicală. Îl îndepărtă de gură repede, brutal, îl privi oarecum reprobator, de parcă l-ar fi întrebat... da' ce-i cu tine mă, ce-i răgetul ăsta de măgar?... după care, rămânând cu privirea pe el dar având în fața ochilor imaginea de atunci a bătrânului, încercă să-și amintească primele lui mișcări. Din fericire și le aminti. Era copil dezghețat, pe lângă bun simț și respect pentru sătenii mai în vârstă avea de fapt și... altceva, pe lângă acel... altceva având și memorie perfectă. *Păi prima dată... Ie, prima dată o umezât foița, lama aia subțire (ancia), după care... După care ș-o pus pe ie buza dă jos și...* Duse clarinetul la gură cu mișcări lente, de parcă ar fi avut în față o schiță cu succesiunea pozițiilor și, când aprecie că se găsea în postura bătrânului Zaharia, suflă în instrument cum își amintea c-o făcuse acesta. În clipa următoare – nod în gât! Doamne!... Doamne ce sunet! Ce sărbătoare pentru urechi!... Și-atât de extaziat era, încât îndepărtă clarinetul de buze pentru a-l vedea în întregime. Nu, nu era un băț, un banal tub din lemn cu plăcuțe și tije metalice, era... Era... Dar cum nu găsi nici un cuvânt de care să fie cu adevărat mulțumit, își exprimă euforia prin gesturi: îl sărută, îl duse la piept într-o îmbrățișare de care e în stare doar un copil, după câteva momente rostind, totuși, și câteva vorbe. Acestea – de mulțumire. Dar, pentru că era un băiețel care privea în jur dar și în sus, zise: *Mulțămes, Domne. Mulțămes pântru asta. Da' Domne, te rog ai grijă de mine și de-amu-ncolo... Tăt tîmpu' Domne, tăt tîmpu'...*

Credincioșilor și copiilor rugăciunile, dialogul cu Dumnezeu, le aduc o reconfortantă seninătate sufletească. Datorită acelor cuvinte se simțea mai... parcă mai înalt, mai îndrăzneț, atât de sigur pe sine cum nu fusese nicicând până atunci. Toate astea erau detectabile din felul în care duse clarinetul la buze după acea manifestare de bucurie, din modul în care suflă în instrument. Ce-i înfioră în clipa următoare urechea? Sunetul. Același sunet curat, melodios, datorită căruia liniile de pe chip

i se rânduiri altfel ca până atunci oferind, eventualelor persoane din preajmă, în lipsa acestora bunului Dumnezeu, zâmbetul unui copil copleșit de fericire.

(va urma)

MARIUS CĂRBUNESCU

Condamnarea la viață

XXXVI

Ziua eliberării mele s-a nimerit într-o duminică însorită. Biletul de ieșire mi-a fost înmănat abia spre orele amiezii, după ce s-a auzit chemarea muezinului. Ultima rugăciune ce țâșnise din megafoanele moscheii de vizavi, după ce ascultasem sute de astfel de tânguiri jalnice în decursul timpului, mi s-a părut de o stridență atât de apăsătoare auzului, încât îmi țiuia în urechi și risca să-mi detoneze timpanele și așa vulnerabile. Am ridicat mâinile în sus, într-un gest reflex de lehamite, și le-am simțit oprindu-se în dreptul urechilor, în loc să coboare înapoi, neputincioase. Cu podul palmelor adâncit în auricule, am apăsat până ce au dat de durere, cu un pocnet surd, și s-au tras spre interior ca două ventuze ce fac presiune în vid. Au pătruns pe canalul auditiv, s-au lipit de membrane, s-au jucat câteva clipe cu scărița, ciocănelul și nicovala; și-au continuat incursiunea, la prima bifurcație au ezitat dacă s-o ia pe trompa lui Eustache, ca, în cele din urmă, să le intuiesc dezmiardându-mi creierul și susținându-l cu gingășie, ca-ntr-un căuș. Nu puteam să le mai desprind. În tot acel vacuum, auzeam voci din alte lumi, vocea preotului care binecuvântase sufletul robului lui Dumnezeu sau pe a medicului care constatase decesul, asemeni celor care însoțiseră călătoria mea „dincolo” și înapoi, pe vremea când încă mai aveam viziuni legate de punerea în aplicare a sentinței de condamnare la moarte. Dar, mai cu seamă, auzeam de „dincolo” vocea mamei care răspundea cu duioșie întrebărilor mele de copil neștiutor: Ce caut eu în lumea asta? De unde vin și încotro mă îndrept? Care e rostul meu pe Pământ? Aflase numai lucruri frumoase despre mine, prin grija consulului, mi-a destăinuit împăcată. Atunci am avut o revelație: căușul mistic și protector nu putea fi decât rodul rugilor ei stăruitoare, dacă nu chiar al mâinilor ei muncite.

La scurt timp, am trecut nestingherit pe poarta cea mare a închisorii. Chiar așa, nestingherit,

dacă vă vine să credeți. Mie, nu. Aș mai fi trecut odată, chiar de mai multe ori, înainte și înapoi, pentru a mă convinge că e adevărat. Nu cumva vreun detector cu laser, de tipul celor montate la ieșirile din magazinele scumpe: Louis Vuitton, Versace, Prada; chiar și la cele de pe Magheru... le știți, cele care depistează obiectele pe cale de a fi furate și băgate pe sub fuste... dacă un astfel de sistem a uitat să țiuie? Dacă a uitat să dea alarma în toată unitatea că un deținut deosebit de periculos e pe cale să evadeze chiar pe poarta principală, ziua în amiaza mare și în prezența gardienilor care se fac că nu-l observă? Dacă m-a înregistrat în haine civile, deci nu mă mai recunoaște? O panoplie de „dacă”, invalidați de realitate, îmi decora pieptul țanțos de cocoș. Îmi venea să sărut limba infraroșie a celui detector imaginar care-mi acordase o patalama, la fel de imaginară și prețioasă, de „ne-infractor”. Pentru mine, conta ca și cum aș fi primit-o inscripționată negru pe alb: „ne-vi-nov-at!”

Mă bucuram de moment, fără să intuiesc că lăsasem în urmă Simpang Renggam pentru a plonja într-o altă închisoare, cu mult mai mare și mai abjectă, unde cu toții primim, încă din prima clipă a venirii noastre pe lume, un certificat în alb de condamnăți la moarte. Sentința este pusă în aplicare mai devreme sau mai târziu, după cum hotărăște judecătorul suprem. Ceea ce ne rămâne de făcut nouă, muritorilor, este o crudă și angoasantă așteptare. Nu m-am depărtat decât vreo zece metri de poarta închisorii. Efluviile libertății deja se risipiseră și au început grijile. M-am așezat pe o bordură, privind fațada clădirii, de unde tocmai ieșisem, cu o privire tâmpă. „Nu te uita înapoi!” am auzit în minte vocea caldă și totuși dojenitoare a mandarinului. Parcă ar fi fost înțeleși, el și cu mama, peste timp și peste o jumătate din globul pământesc. Dintr-odată, m-am luminat la față și am știut ce trebuie să fac cu surogatul de libertate ce-mi fusese alocat. Încotro să mă îndrept pentru satisfacerea tuturor doleanțelor.

Prima bornă obligatorie e situată pe străduța Jalan Demai, aflată la o aruncătură de băț de splaiul Klang River, unde se găsește actualul sediu al Ambasadei României. Musai, trebuie să trec pe acolo pentru a-mi reface documentele de identitate și pe cele de călătorie. Tot personalul ambasadei, în frunte cu ambasadorul, abia așteaptă să desfacă o sticlă de șampanie în onoarea mea, chiar dacă nu e zi lucrătoare. Așa m-au asigurat, încă de când am sunat să-mi anunț vizita. Chiar s-au oferit să-mi trimită o mașină. Le-am spus că nu e nevoie. Doream să reînvăț singur primii pași în libertate, să exerseze mersul liber și nestingherit, fără vreun gardian pe urmele mele. Atenția de care mă bucuram din partea funcționării ambasadei era explicabilă. Eliberarea de care avusesem parte reprezenta și succesul lor diplomatic,

cum le place să se audă vorbind. Blițurile și obiectivele aparatelor fotografice aveau de immortalizat acest moment.

Fără falsă modestie, cred că un protocol de un asemenea nivel ar fi măgulit și persoane de vază, nu numai un biet pușcăriaș care nu mai văzuse bunătăți din timpuri imemorale. Așa încât nu poate fi decât scuzabilă maniera în care m-am lăsat sedus, în clinchet de pahare, de iluzia că aș putea reprezenta vreo scofală pentru reprezentanții statului român. Limba română o simțeam ca pe un alt liant care mă atrăgea să socializez cu cei o mână de oameni ai misiunii diplomatice. Aflam o mulțime de noutăți despre ce s-a mai întâmplat prin țară și prin lume. Descopeream noi expresii, demult uitate în străfundurile memoriei. Mi le aduceam aminte treptat, pătruns de-un farmec aparte, ca la dezlegarea de cuvinte încrucișate. Inflexiunile vocilor, pronunția aspră, guturală, pe alocuri melodioasă, bazându-se pe arcuirea limbii și ondularea buzelor, nu avea nimic în comun cu mestecarea și scuiparea englezismelor sau țiuitul strident al limbilor asiatice. Fusesem atât de departe, atât de mult timp, de aceste cuvinte cu semnificațiile lor cu tot, de parcă reveneam dintr-o călătorie cosmică și găseam o altă planetă, mult schimbată. O altă realitate îmi cerea să mă adaptez cât mai curând. Evenimente importante băteau la ușă, care condiționau și catalizau într-un fel această necesitate de adaptare.

„Îți dai seama ce impact emoțional fantastic ar genera toată saga asta a ta dacă ar fi făcută publică? Cum s-ar îmbulzi cu toții să citească în ce fel înscenarea, condamnarea, demascarea și eliberarea se joacă cu dramatism, pe rând, la ruletă? O ruletă rusească, de bună seamă. Vândută unui tabloid malaezian, povestea ar valora zeci de mii de dolari. Bașca alte avantaje ulterioare.” Vorbele consulului, spuse într-o doară, ca apoi să schimbe subiectul, dar nu suficient de repede, mi-au strecurat în suflet un grăunte de neîncredere și, totodată, curiozitate. A fost de ajuns ca să mă devieze de pe orbita strălucitoare cu care savuram, în calitate de invitat, succesul propriei eliberări. În aceste condiții, atitudinea mea nu mai putea fi cea de dinainte. Grăunțele începuse să încolțească, să sape pământul în interior, încât s-ar fi convenit să mă retrag undeva, singur. Nu mă simțeam deloc confortabil așa, abătut, cu mintea ocupată. Prea multe incertitudini pe un teritoriu necunoscut! Nu mai aveam chef să le negociez cu nonșalanța cu care o făceam odinioară. Abia așteptam să se termine odată protocolul. Stăteam ca pe ghimpi, dorind, în primul rând, să rezolv problemele birocratice ale identității mele, ca apoi să-mi iau tălpașita și să mă arunc în primul avion spre Europa. Acolo îmi imaginam că se găsește plasa mea de siguranță.

Preschimbarea pașaportului în regim de

urgență se rezolva de pe o zi pe alta, aveam să primesc cele mai solide asigurări din partea funcționarilor ambasadei. În schimb, singura variantă de călătorie cu zboruri de legătură către România, la care puteam să-mi rezerv bilet de avion fără prețuri astronomice, cât pentru un *Private Jet*, se nimerea abia peste trei zile. Încă trei zile de stat la Kuala Lumpur aproape mă sufocau. Nicio alternativă demnă de luat în serios nu se întrevădea. Resemnat, am mers la cel mai apropiat hotel, Hotel Oakwood parcă se numea, aflat chiar vizavi de sediul ambasadei.

Odată intrat în vârtejul ușilor rotative, am plonjat într-o luminiscentă luxuriantă atât de orbitoare, încât mi-a luat ceva timp să mă acomodez. Și e de înțeles, cu câteva ore în urmă, încă orbecăiam în celula și pe coridoarele obscure de la Simpang Renggam. Ce transformare de decor! Razele soarelui focalizau prin peretele de sticlă și se întâlneau în interior cu risipa de electricitate. În holul central era un du-te-vino permanent, propulsat de morișca ușilor circulare. Portarul și cei doi băieți de bagaje erau singurii care purtau pe umeri constantele acestui tablou. Părea că doresc să oprească furnicarul în loc. Privirile lor pătrunzătoare scanau fiecare figură și-i opreau la timp pe localnicii jerpeliți, care-și făcuseră un obicei din cerșit sau vizau buzunarele turiștilor. Deși vigilenți, îndatoririle lor atât de temute nu erau lipsite de sincopă. De exemplu, pe mine m-au ratat.

În partea stângă a intrării, salonul de cristal era cuprins de-un freamăt aparte. Frânturi de conversație, ca un zumzet de albine, se auzeau pe diferite tonalități. Oameni așteptând, agățați de toartele unor cești de cafea sau ceai, ocupaseră locul în jurul unor mese înalte sau pe la colțuri, pe scaune. Din când în când, din spatele unei uși capitonate, se ivea o angelică făptură feminină, în ritm de catwalk și cu un clipboard între degete. Se apropia de meseni și-i ruga să-și decline identitatea pentru a fi înregistrați într-un tabel. Vreun simpozion sau întâlnire de afaceri, am gândit în timp ce mă îndreptam cu pas agale spre recepție. Mișcării rectilinii a picioarelor îi adăugasem o disonanță evidentă din cauza gâtului, sucit într-o parte, și a ochilor care pur și simplu refuzau să vadă în față. Nu mai întâlnisem reprezentante ale sexului frumos de atâta vreme, încât privirea mea fixată asupra domnișoarei avea încărcătura aceea de obsesie, completată de pulsul care avansase accelerat.

Cu greu mi-am desprins ochii de pe coapsele promoteriței pentru a-i îndrepta spre domnul de la recepție, în fața căruia ajunsese. M-am adresat în grabă, precipitat, ca cel ce se simte cu musca pe căciulă, însă cu cea mai însuflețită politețe de care puteam da dovadă. Doream să-mi fac cât mai repede cunoscute intențiile de-a rezerva o cameră

pentru trei nopți, până ce personalul hotelului să apuce a mă confunda cu vreunul dintre nenumărații aurolaci de prin parcare. Fie vorba între noi, înfățișarea mea nu diferea prea mult de a celor opriți la intrare. M-am grăbit să achit chiar un depozit, pentru a nu da naștere la suspiciuni. Se pare că gestul a fost destul de convingător, judecând după figura senină a unui bellboy care a subtilizat cartela camerei din mâinile recepționarului. Apoi, a înșfăcat și geanta cu zdrențele mele și a luat-o înainte spre lift, invitându-mă să-l urmez. N-ai fi zis că-mi făcea un serviciu contra unui bacșiș modest. Ținuta sa impecabilă contrasta teribil cu a mea, de pușcăriaș lăsat la vatră. Mă îmbrăcasem cu ce-am găsit, la repezeală, dorind să mă văd cât mai iute în civil. Din lucrurile personale cu care fusesem încarcerat în urmă cu cinci ani, nu se mai aflau la magazia închisorii decât câteva bulendre. Pentru a beneficia de restul articolelor vestimentare am fost nevoit să completez de pe la alții. Trebuia să mai aștept până a doua zi pentru a mă despărți de gioarse. Prin oraș, toate magazinele erau închise duminică, deci nu-mi puteam procura un nou rând de haine.

În liftul hotelului, m-am luminat dintr-odată, ca în fața unei divinații, și abia așteptam să ajung... Unde? În cameră sau să mă întorc? Ezitam. Până la urmă, mi-am luat camera în primire, am aruncat bagajele pe pat și m-am dus glonț către telefonul fix de pe noptieră. Am ridicat receptorul și, auzind vocea centralistei ca un țânțar țiuitor în ureche, am cerut rar și afabil să-mi facă legătura cu Ambasada României. Am așteptat câteva secunde până ce am auzit un „Hallo!” de sorginte europeană. Mi-am dres glasul și am rostit vădit emoționat: „Îmi cer scuze, Laurențiu Pal vă deranjează. Abia am plecat de la dumneavoastră, acum câteva minute... Exact. De asta vă sunasem. Gând la gând... În cursul zilei de mâine ar fi perfect. Aștept cu nerăbdare răspunsul dumneavoastră. Mulțumesc.”

Aveam șaptezeci și două de ore la dispoziție și le puteam folosi din plin. Prima mișcare a fost să-l contactez din nou, prin intermediul ambasadei, pe avocatul care mă reprezentase la proces. El ar fi fost cea mai nimerită persoană să negocieze, în numele meu, o exclusivitate pentru Malaysia Kini, principalul organ de presă ce apare la Kuala Lumpur. Mârșăvia judiciară la care am fost supus în toți anii aceia trebuia făcută publică prin intermediul unui ziar cu notorietate și-a unui titlu pe măsură, ca ororile să nu se mai repete. Evident, *un așa țel nobil, măi*, mă putea anima doar dacă ieșeau și ceva parale din asta. Deși n-ai fi zis, împrumutasem câte ceva din flerul celor ce cunosc circuitul banilor în natură.

Avocatul a ajuns chiar a doua zi la hotel, am luat masa împreună pe terasă și s-a arătat încântat de ideea care îi putea aduce și lui un

comision substanțial în buzunar. Peste doar câteva ceasuri, m-a sunat de la birou, radiind de voie bună. Reușise să negocieze un serial de zece episoade, din care primul episod urma să-l livrez chiar înainte să plec, pentru a asigura bonitatea înțelegerii, iar următoarele să le trimit prin e-mail din România, săptămânal. Am semnat contractul chiar în aceeași zi, cu o naturalețe și ea împrumutată din arsenalul oamenilor de afaceri, și am încasat la semnătură un cec pe care era trecută jumătate din suma negociată. Restul banilor urmau să-mi fie virăți în cont la finalul înțelegerii. Sarcina la care mă înhămasem nu-mi puneă probleme deosebite. Povestea o aveam deja scrisă în caietele mele, fiind nevoie doar să mai schimb unele cuvinte, pe ici pe colo, s-o mai pigălesc pentru a-i da mai multă cursivitate.

Depășind chiar și cele mai optimiste previziuni, primul episod a avut un succes fulminant, fiind preluat, în rezumat, de marile agenții de presă internaționale. Era povestea unui tânăr care a scăpat din infernul traficantilor de droguri, după ce a ispășit o condamnare la închisoare în locul adevăratului vinovat. Eroarea judiciară a ieșit la iveală după mai bine de cinci ani. Valuri de empatie se revărsau către poșta redacției prin intermediul poștei electronice. Multe comentarii și pe pagina online a ziarului. Marea masă a cititorilor se arăta revoltată de ceea ce a putut să pătească acel tânăr care, întâmplător, purta numele meu. Sigur, se mai strecuraseră în mulțime și câțiva hateri care considerau că a scăpat ieftin. Că așa e lumea în ziua de azi.

IULIAN BARBU

Timpul

*Trec prin timpul
Care urcă treptele
Iubirii pentru carte
Și din nucleul
Cuvântului picură
Stropi de iubire
Peste inima poetului.*

*Cartea din urmă
E trecutul ce se contopește
Cu orele dedicate condeiiului.*

*Sunt o unduire a versului
în freamătul vieții.*

Să vorbim corect românește!

Rubrică de Prof. **Stela Boulescu**

Liceul Teoretic „Tata Oancea”

„Limba nu e numai un slujitor al gândirii, ci și un stăpân al ei.”, scria Sextil Pușcariu.

Orice limbă are nevoie de un lexic bogat și fiecare vorbitor, pentru a-și îmbunătăți vocabularul, trebuie să citească. Lectura ne hrănește gândirea, ne dezvoltă capacitatea de a găsi întotdeauna cuvântul cel mai potrivit pentru a ne exprima ideile.

Revenind la nevoia de a aduce în grai termeni noi, trebuie să facem distincția între neologismele necesare și împrumuturile inutile, cele care, după opinia mea, sunt asemenea unor paraziți ce pătrund în limbă și o strică. În articolul **Neologismele**, Titu Maiorescu nu era împotriva preluării unor termeni din alte limbi, dar atrăgea atenția asupra exagerărilor.

Nu avem nevoie de cuvinte noi dacă avem deja în limbă unele cu același sens. Spre exemplu termenul **realistic**, neînregistrat într-un dicționar românesc, se regăsește totuși în enunțuri de tipul: **realistic** vorbind. Trebuie să îl evităm și să folosim: **cu adevărat, serios,**

într-adevăr, de-a dreptul etc.

Un alt termen nevalidat de studiile de specialitate și lipsit de utilitate este **vibe**. Din nefericire îl regăsim în multe contexte. În dicționarul englez-român descoperim că înseamnă: **vibrație, senzație, atmosferă, tremur, energie, presentiment** etc. Și dacă avem atâtea cuvinte în limba română, de ce să folosim un englezism?

Se poate aminti aici și termenul **hub**, care nu apare nici el în dicționarele explicative. În engleză are sensul de : centru, dar și de butuc ori sabot. L-am întâlnit mai ales în enunțuri cu primul sens.

Foarte des întâlnite sunt și: **hobby** (pasiune); **trend** (tendință, direcție, curent); **top** (clasament); **casting** (selecție, selectare); **sponsor** (patron, inițiator) etc.

„Ușa” limbii noastre rămâne deschisă. Atunci când prin ea pătrund cuvinte străine care au conotații noi, trebuie să le acceptăm și să le introducem în dicționare pentru a le scrie și a le rosti corect. În DOOM3 sunt acceptate **trainer** și **training** (antrenament, pregătire, dar **nu** și derivatele lor verbale. Așadar, vom folosi : **a forma, a pregăti, a antrena**. În ultima ediție a dicționarului, cea din 2021, găsim și substantivul **mentorat**, cu forma de plural **mentorate**, derivat de la **mentor** (conducător spiritual, îndrumător, educator etc.)

Atenție la tendința de a calchia expresii sau locuțiuni din alte limbi. DOOM3 recomandă să le evităm: a spune cu subiect și predicat; a da din casă; a face pe cineva din pix; a semna ca primarul etc.

Poate că, în viitor, cuvinte, pe care azi le simțim ca barbarisme, își vor găsi loc în DOOM4 sau DOOM5. Până atunci e bine să fim atenți și să alegem doar formele corecte, prezente în lucrările actuale de specialitate!

“Repezi trec cu vifor anii,
Ispitind puterea ta,
Neam român! Cu ură mare
Vor căta mereu dușmanii
Graiului român pierzare;
Dar să piară ei cu toții:
Nu l-am dat, și nici nepoții
Nu-l vor da!”

(G. Coșbuc, **Graiul neamului**)

Cuvântul, potecă spre Cer

„Să nu lăsăm să treacă florile de primăvară”

(Cartea înțelepciunii lui Solomon 2,7).

Să nu lăsăm să treacă florile de primăvară

ROXANA NOVACOVICI

Primăvară, să-ți urez bine ai venit
Într-un suflet de poveri și patimi troienit?

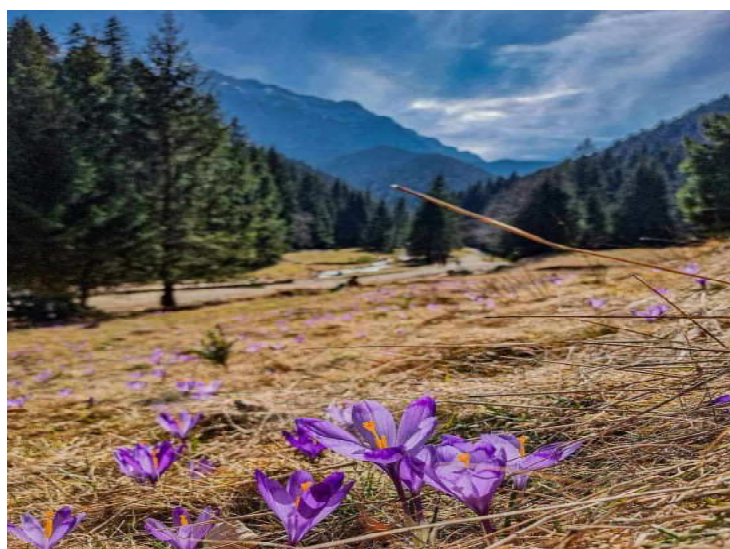
Aș vrea să îmi înflorești ale Tale flori,
Dar cerul vieții mele este plin de nori!
Pătrunde-mi Tu, Soare, cu razele Tale
Și înflorește-mi flori de binecuvântare!

Sădește în mine semințele iubirii creștine,
Întreaga-mi ființă să-și aibă rădăcinile în Tine!

.....

Să nu lăsăm să treacă florile de primăvară,
Căci sufletele noastre ar fi ca o grădină goală!

Primăvara cerească să se reverse în noi,
Să nu mai fie iarnă, ură, patimi și război...

Atelierele de Vară „Șotron” 2023 ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 2 BOCȘA

Atelierele de Vară „Șotron” sunt un modul educațional susținut de OvidiuRO an de an, pe perioada vacanței de vară, cu un impact major asupra copiilor, profesorilor și părinților din comunități rurale și urbane defavorizate. În timpul verii, profesorii voluntari susțin activități cu copiii din învățământul primar, care au nevoie de intervenții remediale, după un format pregătit de OvidiuRO și diseminat în urma a numeroase training-uri.

Special create pentru programele de vară din comunitățile dezavantajate, *Atelierele de Vară Șotron* pun bazele unui nou model de învățare ce invită la explorare, investigare și discuții structurate, toate pentru a-i învăța pe copii să înțeleagă, să interpreteze și într-un final să descopere lumea ce îi înconjoară.

Ca oricare activitate marca OvidiuRo, atelierele de vară Șotron se bucură de popularitate în rândul cadrelor didactice. Acest proiect național aflat la ediția 22 are ca scop construirea unor contexte de învățare personalizată, de profunzime, cu focus pe dezvoltarea abilităților de literație emergentă (noțiuni despre textul tipărit, vocabular, auz fonematic, înțelegerea mesajului unui text audiat).

Copiii participă la activități atent alese și organizate ce au în prim plan lumea vie (plante și animale). Aceste activități se desfășoară mai mult în aer liber dar și într-un cadru interior ce este amenajat cu realizările elevilor, pe parcursul desfășurării activităților.

Școala Gimnazială nr. 2 Bocșa a experimentat aceste ateliere de vară de tip A, punând la dispoziția celor 10 elevi înscriși în proiect din clasa I A, coordonați de d-na prof. pentru învăț. primar Olivera Cîlnicean, alături de d-nul prof. pentru învăț. primar Marius Cîlnicean și d-na profesor itinerant Emanuela Iovanov, materiale inedite, marca OvidiuRo: cărți și materiale auxiliare, jocuri educative cu ajutorul cărora activitățile au avut un succes mai mare.

Activitățile desfășurate au fost atent planificate având continuitate atât pe orizontală cât și pe verticală. În prima săptămână dedicată plantelor, cei mici au observat natura în amănunt, folosind lupe; au descoperit speciile de arbori și plante din curtea școlii și au avut responsabilitatea de a îngriji o plantă. Inspirat de pedagogia Montessori, a fost implementat colțul „Viață practică”, loc în care copiii au experimentat prepararea limonadei și îngrijirea minții din ghiveci.

Silvestru, eroul în tricou a fost ghidul preșcolarilor pe parcursul celor două săptămâni. Prin intermediul ghidului de activități, cei mici au fost îndrumați să cunoască animalele din țară, să intre în lumea necuvântătoarelor și să-și lărgescă orizontul cunoașterii.

Cartea și povestea ne-au însoțit pe tot parcursul atelierelor, iar jocul, prieten nelipsit al copilului, antrenându-le și educându-le posibilitățile intelectuale, motrice, socio-emoționale și relaționale. Copiii au participat cu mare încântare la toate jocurile propuse și desfășurate având ocazia să stabilească noi prietenii.

Atelierele Șotron aduc bucurie, aduc echilibru și continuitate în viața copilului, copilul rămâne conectat cu cartea, cu povestea. Împreună cu echipa de cadre didactice implicate în proiect, am reușit să oferim copiilor o experiență minunată.

Să nu uităm că „educația face diferența” iar după cum spunea Sydney j. Harris „scopul educației este să transforme oglinzi în ferestre”, acest lucru am încercat și noi prin acest program, să nu ne vedem doar noi pe noi, ci să vedem lumea prin noi și cu noi.

***Coordonator proiect,
Prof. Olivera Milița CÎLNICEAN***

Rămas bun, Doamnă Edith Guip Cobilanschi!

Din păcate, la început de an 2024, ne luăm rămas bun de la una dintre cele mai dragi și harnice colaboratoare ale revistei „Bocșa culturală”, doamna prof. Edith Guip Cobilanschi.

Edith Guip-Cobilanschi s-a născut în 12 iulie 1937 la Oțelul Roșu, Caraș-Severin. A absolvit Școala Elementară Mixtă „Simion Bărnuțiu” din Timișoara, Liceul Comercial de Fete Timișoara și Facultatea de Filologie (Germanistică) la Universitatea din Timișoara.

A fost profesoară, inspector școlar, director adjunct al unor instituții de învățământ din Timișoara, o excepțională traducătoare și o talentată scriitoare.

A colaborat de-a lungul vremii la cele mai importante publicații seriale din Banat: „Banater Zeitung”, „Neue Banater Zeitung”, „Allgemeine Deutsche Zeitung für Rumänien”, „Tribuna școlii”, „Echo”, „Reflex”, „Bocșa culturală”, „Lot und Waage” (Austria), „Rot, Weiss, Rot” (Austria), „Eckart”, „Stafette” etc.

Membră a Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Timișoara.

A debutat publicistic în anul 1987 în „Tribuna Școlii”, iar editorial în 1999 în volumul „Poesie des Banater Berglands” [Poezia Banatului Montan].

Alte scrieri: *Dem Banat in tiefster Dankbarkeit* [Banatului cu adânci mulțumiri]. Timișoara: Eurobit, 2000; *Bekannte und unbekannte Banater* [Bănățeni cunoscuți și necunoscuți] Timișoara, ArtPress, 2002; *Erinnerungen von früher und gestern* [Amintiri de demult și de ieri] Timișoara: ArtPress, 2004; *Charakterbilder im Wandel der Zeit* [Caractere la răscrucea timpului] Timișoara: Cosmopolitan, 2006; *Süßes Heimweh, bitteres Fernweh* [Dulce dor de casă, dor amar de ducă] Reșița: Banatul Montan, 2008; *În hora ielelor*. Reșița: TIM, 2012; *Schulmeisterin im Osten* [Dascăliță în răsărit] Timișoara: Cosmopolitan-Art, 2012.

Traduceri: Petru Vasile Tomoiagă. *Pământul cerului*. Ediție bilingvă. Timișoara: ArtPress, 2004; Petru Vasile Tomoiagă. *Soarele albastru*. Ediție bilingvă. Timișoara: ArtPress, 2004.

Referințe: *Lumi în destine* / coord. Smaranda Vultur.- București: Nemira, 2003; *Timișoara literară. Dicționar bibliografic al membrilor Uniunii Scriitorilor – Filiala Timișoara* / Paul Eugen Banciu și Aqilina Birăescu.- Timișoara: Marineasa, 2007; *Enciclopedia Banatului. Literatură*.- Timișoara: David Press Print, 2015 și în multe din periodicele vremii.

Miercuri, 17 ianuarie 2024, la Timișoara s-a stins din viață Edith Guip Cobilanschi, înmor-

mântarea fiind în 23 ianuarie 2024, la Timișoara, în Cimitirul din Calea Lipovei.

Ne luăm rămas bun de la o Doamnă extraordinară, de la o scriitoare cu har, de la o dascăliță harnică, de la un om spiritual și vesel, de la o prietenă de nădejde! Ne va fi dor de hazul și optimismul Doamnei Edith, de cuvintele sale menite, întotdeauna, să ne aducă zâmbetul pe buze și să ne descrețească frunțile. Ne va fi dor de cochetăria domniei sale și de lumina chipului său frumos!

Rămas bun, frumoasă și talentată doamnă! Rămâneți în inimile noastre ca un veritabil model de om, de dascăl, de scriitor, de prieten! Vă asigur că „Bocșa culturală” este astăzi mai săracă, dar este extrem de onorată că, timp de peste 13 ani, i-ați fost alături! Ați fost parte din această inimoasă echipă și i-ați dăruit momente și articole extraordinare!

Dumnezeu să vă dăruiască un colțișor de Rail!

Sincere condoleanțe familiei!

**Gabriela Șerban
și echipa „Bocșa culturală”**

PS

În data de 30 ianuarie 2024, la Biserica Romano-Catolică din Bocșa Montană, părintele Alin Irimiciuc a oficiat o frumoasă slujbă religioasă pentru sufletul scriitoarei Edith Guip Cobilanschi. Cuvinte alese au fost rostite de Karina Thernes, Gabriela Șerban și Adriana Lovași, bună prietenă a dnei. Edith. Datorită vizitelor și sejururilor petrecute la invitația familiei Lovași, Edith Cobilanschi a cunoscut mai bine Bocșa și a îndrăgit-o; apoi a descoperit „Bocșa culturală”, care a fascinat-o imediat, devenind un drag și apropiat colaborator.

Dumnezeu s-o odihnească!

AIKIDO – CALEA ARMONIZĂRII ENERGIEI LA ÎNCEPUT DE AN

AIKIDO este un mod de viață, cine practică această artă marțială înțelege că ea reprezintă o sinteză modernă a artelor marțiale japoneze și se poate traduce ca fiind calea (DO) armonizării (AI) energiilor (KI), ajunge să înțeleagă cu adevărat ce este viața, liniștea, răbdarea, seriozitatea, aprecierea, munca, concentrarea, perseverența, disciplina, seriozitatea.

Această artă marțială, Aikido, este legată de Dumnezeu, nu poți să practici Aikido dacă nu ești legat strâns de Dumnezeu. Fiind prieten cu Marele Creator, cu siguranță o să aduci armonia în interiorul tău pentru a trăi în armonie cu cei din jur, acest lucru este ceea ce vrea Dumnezeu de la omenire. Acest sentiment ne-a fost transmis de către Shihan Masatake Fujita 8 Dan Aikido Aikikai Hombu Dojo în momentele în care ne preda Aikido. De fapt sensei Fujita ne-a spus că noi suntem binecuvântați de Dumnezeu în momentul în care practicăm Aikido. Pentru mine acest maestru a fost un al doilea tată, învățăturile lui au rămas impregnate în mintea și spiritul meu, în prezent îl port în inimă și gând.

După trei ani și jumătate de practică de Aikido l-am întâlnit pe Shihan Masatake Fujita 8 Dan și pot spune că în clipa aceea mi s-a dezvăluit adevărata valoare a Aikido-ului. Prin ceea ce am văzut și am simțit la sensei Fujita, același lucru am ajuns să simt astăzi prin practică asiduă. Nu poți să realizezi în viață ce îți propui dacă nu ai încredere, ascultare, concentrare, educație, respect, numai așa poți să devii cu adevărat un spirit liber și iubitor.

Anul acesta se împlinesc 30 de ani de practică AIKIDO, 30 de ani de învățătură, disciplină, educație, respect, căldură, lumină, putere, sunt 30 de ani de liniște și pace sufletească, dar și de armonizare a energiei în jur, Aikido fiind o artă marțială în care se utilizează proiectări, luxări, strangulări, în mică măsură lovituri, această artă marțială se bazează pe utilizarea forței adversarului prin aplicarea de tehnici articulare și eschive realizate prin tai sabaki (pivotări în arc de cerc).

În luna iulie 2001, înainte de a începe stagiul organizat de Federația Română de Aikido Aikikai la Piatra Arsă, sensei Fujita ne-a spus așa: „Există progres în diferite domenii cum ar fi: știință, tehnică, IT, dar omul uită de progresul lui, iar din acest punct de vedere, Aikido este o artă marțială care te face să progresezi față de tine însuși. Mișcările din Aikido sunt mișcări rotunde, dacă mă urmărești pe un ecran o să vezi că toate

mișcările mele sunt cercuri, mai mici sau mai mari, dar sunt cercuri, asta înseamnă că atunci când vrei să devii mai bun în Aikido trebuie să vă mișcați rotund și atunci veți fi cei mai buni”, probabil că cei mici care sunt astăzi prezenți cu noi în sală, vor deveni mai buni decât noi, mișcându-te rotund și inima ta va deveni rotundă și atunci vei fi un om mai bun în societate față de prietenii tăi, de colegii tăi și de familia ta. Această artă marțială își are rădăcinile în jujitsu și tehnicile de luptă cu sabia și sulita utilizate de samurai în Japonia medievală, dar multe dintre tehnicile sale sunt invențiile maestrului Morihei Ueshiba, astfel că principiile de non-rezistență, utilizarea forței adversarului cât și emblema artei sugerează legături cu alte stiluri interne, de origine chineză.

Aikido îmbină mentalul cu fizicul și în timp apare și partea spirituală, shihan Masatake Fujita ne-a mai spus așa: „Oricât de mulți Dan ar avea cei care vin să vă învețe Aikido, până la urmă voi sunteți cei care trebuie să vă schimbați, asta se poate înfăptui doar prin antrenament” tot el ne-a spus că nu există secrete în Aikido, există doar keiko, keiko, keiko, adică antrenament, antrenament, antrenament. Doar prin antrenament te poți schimba, scopul Aikido-ului nu constă numai în însușirea perfectă a tehnicilor de autoapărare, pentru că tehnicile sunt doar un mijloc și nu un scop, nu contează că participi la 1000 de stagii cu diverși maestri, până la urmă tu singur te poți schimba prin antrenament și prin tehnicile dezvoltate în Aikido.

Aikido este un stil de luptă pur defensiv, Aikido nu organizează și nu participă la competiții, această artă marțială ne învață că toate realitățile fiziologice, fizice, mentale și sociale nu sunt decât fragmente ale unui ansamblu vast și perfectibil, după modelul unui mare ansamblu care este universul. Există numeroase demonstrații în care măiestria este dovedită cu ajutorul unui uke (atacator), dar foarte important pentru elev este educarea complexă, pentru ca acesta să capete o personalitate echilibrată, naturală și puternică, astfel încât la nevoie să poată rezolva eficient

problemele ce-i apar în viață.

Aikido ne ajută să ne putem controla, ne ajută să avem încredere în noi, să fim lucizi, să fim capabili și să avem autoritate asupra celorlalți, Aikido are un scop, acest scop este de a nu crea luptători agresivi, ci acela de a perfecționa înțelepciunea și auto-controlul, ideea centrală în Aikido este de a utiliza armele adversarului împotriva lui și împreună cu el, este foarte important faptul că în lupta cu mâna goală corpul este o armă care, împreună cu strategia luptei conduc la evitarea atacului și apoi la neutralizarea atacului, ca practicant de Aikido trebuie să progresezi, să te perfecționezi și să nu încerci să concurezi cu alții.

Aikido, armonie și non-violență, acest mod de viață poate fi înțeles și practicat în mai multe moduri corespunzând nivelurilor de dezvoltare individuală și a gradului de maturitate a practicantului, care poate alege din Aikido ceea ce corespunde propriei mentalități și personalități.

Antrenamentul continuu dobândește creativitate și maturitate, redă progresiv vitalitatea corpului,

creșterea vigilenței atât de necesară în artele marțiale, treptat, corpul capătă independență de acțiune și decizie și renunță la rolul impus de mintal.

Definiția acestei arte marțiale Aikido Aikikai – armonie, pace, iubire, Aikido este un stil de viață purificator, o definiție care te face să crezi în tine, un îndemn spre liniște și normalitate, spre disciplina care strălucește în viața unui copil, unui om matur, AIKIDO reprezintă CALEA ARMONIZĂRII ENERGIEI.

Clubul Sportiv de Aikido Aikikai Wago-Kan Lugoj, instructor Daniel Rogobete 5 Dan, urează tuturor un an bun, sănătos, un 2024 trăit în armonie și iubire!

„Aiki nu poate fi cunoscut
Prin vorbe scrise sau rostite
Fără a te pierde în vorbe inutile
Învăță prin practică”.
(O Sensei Morihei Ueshiba)

***Sensei Daniel ROGOBETE
5 DAN AIKIDO AIKIKAI***

Ziua Internațională a Cititului Împreună - sărbătorită cu bucurie la Bocșa